ИЮНИИН ПЛЕНУМЭЙ ШИИДХЭБЭРИНҮҮДЭЙ БЭЕЛЭЛ

...АРТИИН ЦЕНТРАЛЬНА КОМИТЕДЭЙ июниин Пленум болоhонhоо хойшо жэл ...бэ. «Партиин соёл сурта... хүдэлмэриин ээлжээтэ зо... ...нууд тухай» тогтоолой Пле... дээрэ абтаhанhаа хойшо ...сагай үнгэрхэ бүри энэ тог... ...й элсүүлхы, эмхидхэхы ...ые, тэрэнэй түүхэтэ удха ...рые улам гүнзэгыгөөр, ...хурсаар ойлгонобди.

...эрэгшэ жэл хадаа совет ...удэй шэн габьяата ажа... партиин табиhан үзэгдөө... ехэ хэрэгүүдэй, зорилго... ...й дүүргэгдэhэн жэл боло... ...энэ хадаа табигдаhан зорил... ...шэ үшөө нэгэ ехэ алхам ... жэл болобо. Коммуниз... материально-техническэ ...э hуури байгуулха, ураг... дабшаха замдамнай то... ...оhон бэрхэшээлнүүдые ...улха хэрэгтэ арад зоной ... эрмэлзэлэлые шэглүүлхэ ...а партимнай соёл сурта... ...аа зэбсэгые улам нари... ...ан хурсадхана. Арад зон... хүдэлмэри ябуулхадаа ...йна организацинууд, ком... ...стнууд, олон тоото про... ...дистнар, агитаторнууд, ...й болон искусствын эмхи ...анuудай хүдэлмэрилэг... ...июниин Пленумhээ хой... ...и үе саг соо шэнэ шэнэ ... арга бии болгоhон байна. ...К-гай Пленумэй hүүлээр ...болоо...

...адай университедүүд. Эдэ... тоо олошоронхой. Улаан... ...шье, холын хойто Баргажа... Баян-Гол тосхондошье, гор... ...дай город Закаменскда бо... Хэжэнгын таладашье имэ ...рситедүүд хүдэлнэ. 56 мян... ...үдэлмэришэд, колхознигууд, ...ллигенци арадай универ... ...үүдтэ hурана.

...4 мянган хүн, тэрэнэй 44 ...аниинь партийнабэшэ ...итэд политическэ hурал... ...а научна коммунизмын те... ...шудална, коммунис пар... ... алдарта түүхэ үзэнэ. Бэеэ ...ад hуралсаха гээшэ марк... ...ко-ленинскэ теори шудал... ...ол арга болонхой. 20 мян... ...ахуу коммунистнууд болон ...йнабэшэ хүнүүд Марк..., Ленинэй зохёолнуудые, ...ин болон уласхоорондын ...унис хүдэлөөнэй доку... ...нүүдые шудалжа байнхай. ...тическэ hуралсалда улам ... хүнүүд хабаададаг болон... марксистско-ленинскэ, на... материалис сурталь хадаа ... зуу мянган хүдэлмэри... ...ай, колхознигуудай, бүхы ...алшадай сэдьхэл бодолдо улам даамайгаар орожо байна.

ЦК-гай Пленумэй hүүлээр бии болоо...

Уран зурагай нүүдэл выставкэ. Биирэй мастернууд өөhэдынгөө зохёолнуудые «Улаан Оронго» колхозой клуб соо харуулжа, зохёохы түсэб тухайдаа хөөрэжэ үгэнэ. Тиигэхэдэнь колхознигууд зохёолыень наринаар хаража зүбшэл үгэнэ, заримыень hайшаана, нүгөөдүүлыень буруушаана.

Буряад ороной зохёолшодой союзай суглаан Хори тосхондо болоо hэн. Үнинэй зохёолшод залуушуултала хамта хүдөөгэй поэдүүд болон прозаигуудай зохёолнуудые зүбшэн хэлсээ. Эдээнэй зариман хонишодой бригадаhаа сэхэ ерээ, нүгөөдүүлынь энэ хабар тракторай жолоо түрүүшынхиеэ барижа hуугаа. Эхилэн бэшэгшэ поэдүүдэй эрхимэй эрхим зохёолнууд суглуулбарида, журнал болон газетэнүүдэй хуудаhануудта хэблэгдэдэг байна.

«Манай үйлсэдэ hайндэр болобо». Буряад арадай алдарта хүбүүн Ц. Ц. Ранжуровай нэрээр нэрлэгдэhэн республикымнай ниислэл хотын нэгэ үйлсэдэ hуугшад hайндэрлөө. Энээндэ үбгэд хүгшэдшье, бага үхибүүдшье булта ерэнхэй. Буряадай энэ хүбүүн тухай эрдэмтэ хөөрэжэ үгэнэ, энэ үйлсын үшөө «Иркутская» гэжэ нэрэтэй байхада эндэ hууhан наhажаал hамган үни үнгэрhэн саг тухайдаа hанан hанан хөөрэнэ, Ранжуровай үйлсөөр hууhан үйлэдбэриин түрүүшүүл тухай партиин райкомой хүдэлмэрилэгшэ хэлэжэ үгэнэ.

Мори унаhан хүдөөгэй библиотекарь зүргэ харгыгаар ябажа, малшадай хадын байрада хүрэжэ ерэнэ. Мал адуулагша Горькиин ба Флоберой, Шолоховой ба Цырендамбаевай зохёолнуудые захижа абадаг болонги.

Хүдэлмэришэд, колхознигууд ухаан бодолойнгоо талаар баян боложо байна. Эдээнэй эрилтэ улам ехэ болоно, hайн hайханиие ойлгохо талаар эдэнэр улам хүтжэнэ, болбосорно. Соёл сурталай бүхы онол аргые совет хүнүүдэй ухаан бодолой улам ургажа байгаа эрилтэнүүдые хангаха хэрэгтэ зорюулха гээшэ мүнөө үе сагай шухала эрилтэ болонхой.

«Мүнөөнэй эрхэ байдалда партиин суртал бодолой-хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин гол зорилго гэхэдэ, КПСС-эй Программа бэелүүлхэ, коммунизмын материально-техническэ үндэhэ hуури байгуулха, олониитын коммунис ёhоной харилсаануудые тогтоохо, шэнэ хүниие хүмүүжүүлхэ хэрэгые соёл сурталай талаар хангаха; политическэ hэримжэ дээшэлүүлхэ, империалис үзэл бодолдо эсэргүү, хүнүүдэй ухаан бодолдохи хуушанай үлэгдэлнүүдтэ эсэргүү үргэн добтолго хэхэ хэрэгтэй», — гээд КПСС-эй ЦК-гай июниин Пленум тэмдэглээ hэн.

КПСС-эй ЦК-гай июниин Пленумэй тогтоолые бэелүүлэн партийна, профсоюзна, комсомолой организацинууд соёл сурталай хүдэлмэриин баян дүй дүршэлтэй болонхой. Соёл сурталай хүдэлмэри коммунист бүхэнэй, хүтэлбэрилэгшэ бүхэнэй гол шухала хэрэг болоо. Ажахын 500 гаран хүтэлбэрилэгшэд, 830 инженернүүд, техникүүд, хүдөө ажахын 420 мэргэжэлтэд, 800 шахуу багшанар политическэ hуралсалай үнгэрэгшэ жэлдэ семинарнууд, hургуулинуудай, кружогуудай, конференцинүүдэй хүтэлбэрилэгшэдөөр хүдэлөө. Урда урда жэлнүүдтэ орходоо дүршэл ехэтэй, эрдэмтэй шадабаритай хүнүүд пропагандистнар болгон табигдаhан байгаа. Тиимэhээ политическэ hуралсалай хэшээлнүүдэй хэмжээн улам hайжараа, ажабайдалтай холбоо барисаань улам бэхижээ. Экономикын асуудалнуудые шудалжа, зүбшэн хэлсэжэ байхадаа семинарнуудта hурагшадай үнэтэ дурадхалнуудые оруулжа, тэдэнээ нэбтэрүүлhэн жэшээнүүд олон бии юм.

Июниин Пленумэй эрилтэ хэhэнэй ёhоор соёлой түрүү эмхи зургаанууд партийна организацинуудай соёл сурталай хүдэлмэриин ёhото хэрэм боложо шадаа. Түрүү дүй дүршэлэй, эрдэм наукын туйлалтануудые дэлгэрүүлхэ, үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхэ асуудалнууд эдэнэрэй хүдэлмэриин гол шухалань болонхой. ЛВРЗ-гэй соёлой ордон, Баргажанай аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой соёлой байшан, Заганай хүдөөгэй библиотекэ болон бусад ажал хүдэлмэреэ ухаансар ёhоор эмхидхэдэг болонхой. Үйлэдбэриин түрүүшүүлтэй, эрдэм наукын, искусствын ажал ябуулагшадтай уулзалгын үдэшэнүүд эндэ саг үргэлжэ эмхидхэгдэдэг. Уран hайханай кружогойхид наада харуулдаг, түрүүшүүлдэ соло дуудадаг, хүдэлмэришэнэй бүлэдэ ороходонь, мүн наhа гүйсэхэдэнь hайндэр хэдэг болонхой. Эдэ болон бусадшье соёлой эмхи зургаанудай совет хүнүүдэй ажабайдалда шэнэ ёho гуримуудые, заншалнуудые дэлгэрүүлжэ байhаниинь ехэ hайшаалтай.

Партиин ЦК-гай июниин Пленумhээ хойшо үнгэрhэн жэл соо хэгдэhэн соёл сурталай хүдэлмэриин шэнэдхэн табигдаhан дүнгүүдые гаргажа байхадаа бии байhан ехэ дутагдалнууд тухай дурдангүй аргагүй. Зарим партийна комитедүүд, партийна эхин организацинууд соёл сурталай хүдэлмэри эрхилхэ, ударидаха онол аргаяа ёhотоор хубилгажа шадаагүй, эдэнэй зариманиинь хүмүүжүүлгын хүдэлмэридэ ёhын тэдысээр хандана, энээгээрээ саг зуура дашуураад лэ залиршана. Илангаяа хүдөө нютагуудта имэ ушар үзэгдэнэ. Мүнөө малшад зуhаландаа ороhоор үни боложо байна. Теэд зарим колхозууд болон совхозуудай партийна организацинууд малшадай культурна эрилтые түрүүшын үдэрhөө hайнаар хангаха хэмжээнүүдые абанагүй. Үнгэргэгдэhэн хэмжээ ябуулгын үрэ нүлөө хараадаа абангүй, харин соёл сурталай хүдэлмэриие ямар нэгэн хэмжээ ябуулгада хабаадаhан хүнэй тоогоор, уншагдаhан лекци болон элидхэлнүүдэй тоогоор лэ сэгнэхэ ябадал байhан зандаа. Бэшүүрэй совхозой партийна организациин түсэб ба тоосооной ёhоор сэгнэхэ болоо hаа, эндэ элдэбын хэмжээ ябуулганууд олоор үнгэргэгдэдэг юм. Теэд тус совхоз гүрэндэ үндэгэ худалдаха хахад жэлэйнгээ түсэб дүүргээгүй, hү тушаалгань ехэ гээгдэлтэй ябажа байна. Зарим зарим участогуудта тарилга муу шанартайгаар хэгдэнхэй, шэнэ газар, мүн паар хахалха түсэбөө дүүргээгүй. Богонёор хэлэхэдэ, тус совхоз бүхы талаhаа гээгдэлтэй ябана. Хэрэг ажалайнь имэ байхадань уншагдаhан лекци, элидхэлнүүд, хөөрэлдөөнэй тоо ямаршье туhа нэмэри хээгүйнь ойлгосотой.

Соёл сурталай зарим хүдэлмэрилэгшэд түрэл ороноойнгоо, республикынгаа, ажахынгаа шухала шухала үйлэ хэрэгүүдые түргэнөөр, тодорхойгоор дэмжэжэ шададаггүй, түрүү юумые ёhото hайнаар дэмжэн дэлгэрүүлжэ шададаггүй байна. Дзержинскиин нэрэмжэтэ совхоз бэлшээриин үе соо үнеэн бүриhөө мянган килограмм hү hааха гэhэн үнэтэ үүсхэл гаргаhан байгаа. Энээниинь хаа хаанагүй халуунаар дэмжэжэ байна. Тиигэн гэhээ Сэлэнгын «Эрдэм» колхозой партийна организациин секретарь ямаршье үүсхэл тухай хэлсэгдэжэ байhыень үшөө ойлгоогүй байhаар».

КПСС-эй ЦК-гай июниин Пленумэй шиидхэбэринүүд — партийна организацинуудай соёл сурталай хүдэлмэриин программа болоно. Соёл сурталай бүхы хүдэлмэриие улам hайжаруулха, ажалшадые коммунис ёhоор хүмүүжүүлхэ арга замууд энээн соо эли тодорхойгоор заагданхай, соёлой эмхи зургаануудай, хэблэлэй, радиогой, телевидениин, искусствын, литературын хүдэлмэрилэгшэдэй зорилгонууд тодорхойлогдонхой.

Пропагандистын ба агитаторай дулаан үгэ, клубта гү, али соёлой байшанда үнгэргэгдэhэн hониин үдэшэ, түрүү дүй дүршэл тухай ойлгосотой hонор лекци, ухаалан зохёогшын онол дүршэл тухай хөөрөөн — эдэ бүгэдэ булатадаа шэнэ хүниие, коммунизм байгуулагшые хүмүүжүүлхэ агуу ехэ хэрэгтэ зорюулагдадаг лэ.

Хүнүүдтэй хүдэлмэри ябуулхадаа ёhо тэдыгээр хандахаяа болис.

БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

41-дэхи жэлээ гарана.

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 143 (10511) | 1964 оной июниин 18, четверг | Сэн 2 мүнгэн

Зундаа үнеэн бүриhөө 1000 литр hү hааха

НЭГЭНИИНЬ УРАГШАА, НҮГӨӨДЭНЬ ГЭДЭРГЭЭ

Байгша оной июниин 1-нэй мэдээгээр Хэжэнгын совхоздо үнеэн бүриhөө дунда зэргээр 480 килограмм hү hаажа, гүрэндэ hү тушааха хахад жэлэй түсэб 80 процент дүүргээ. Тиихэдэнь хүршэ «Первомайский» совхозынь энэ үе соо үнеэн бүриhөө миил 350 килограмм hү абаа. Харин гүрэндэ hү тушааха хахад жэлэйнгээ түсэб арайхан гэжэ 60 процентдэ хүргөө.

Ужам сагаан Хэжэнгын голдо хоёр ажахы хаяа хадхажа hуудаг. — Эдэнь — «Первомайский», Хэжэнгын совхозууд болоно.

Нэгэл нютагай газар, уhа эдлэжэ байhан эдэ хоёр хүршэ ажахынууд сабшалан, бэлшээриингээшье талаар хэниинь хэншье гэшэгүй адлирхуул эрхэ байдалтай. Теэд яахадаа хоёр ондоо үрэ дүн туйланаб?

Абаhаар тоо баримтаhаа эхилэе. Хэжэнгын совхозойхид энэ hарын 24 болотор гүрэндэ hү тушааха хахад жэлэйнгээ түсэб дүүргээд, тэрээнhээ гадуур үшөө 750 центнер hү заабол тушааха зорилготой.

Харин тэдэнэй хүршэ «Первомайский» совхоз тиимэ хүдэлмэри хээгүй дээрэhээ нилээд ехэ hолоомотой аад, тэрэнээ мүртэйгөөр хэрэглэжэ шадаагүй. Үбhэ тэжээлээр дуталдажа, туйлай ехэ гаргашатайгаар ондоо тээhээ малай хоол худалдажа абаха, зөөхэ баатай болоо hэн. Энээнhээ боложо, жэлэй түрүүшын хахадта абтаhан hүнэйнь центнер бүхэнэй өөрынь үнэ 36 түхэриг 76 мүнгэтэ болоо. Тэрэнэйнь аяар 20 түхэриг 74 мүнгэниинь үбhэ тэжээлдэ гараа. Харин Хэжэнгын совхоздо центнер hүнэйнь өөрынь үнэ хүршэнэрэйхиhөө 10 түхэригөөр хямда байна. Гансахан энээн дээрэhээ зарим тэды тобшолол хэхээр ха юм.

Хайшан гээд Хэжэнгын совхозойхид хүршэнэртөө орходоо hү ехээр hаажа шадаа гээшэб?

Энэ талаар Бахлайтын фермын hаалишадай (даагшань Ц-Д. Санжижапов) ажал олондо hургаал боломоор бэ? Эндэхид гүрэндэ hү тушааха хахад жэлэйнгээ даалгабари дүүргээд, гурбадахи кварталай түсэбтэ hү ехээр оруулжа эхилэнхэй. Фермэдэ мүнөө үнеэн бүриhөө үдэрэй 8 килограмм hүн абтана. Зарим түрүү hаалишад — Пелагея Цырендылыкова, Инна Жигжитова, Евгения Санданова гэгшэд үнеэн бүриhөө сүүдхын 10—13 килограмм hү алгадгүй hаадаг. Үдэр бүри 4 центнер хэмэл hү бүйлүүлжэ, тугалнуудтаа уулгаад, hааhан бүхы hүнэйнгөө 90 процентые тушаана.

Бахлайтын hаалишад шэнэ, түрүү арга ажалдаа үргэнөөр нэбтэрүүлхэ, бүхы хүдэлмэреэ бодомжотой hайнаар эмхидхэхые булатадаа оролдоно. Эндэхид управлени дотороо эгээн түрүүлжэ, гидролизно дрожжоор hолоомо бүйлүүлэн шанаржуулжа эхилээ. Мүн майн эхеэр дулааншаг болохолоор дээрэhээ заабари захиралта хүлеэнгүй, өөhэдөө зүбшэжэ үзөөд, эдинсэ hайнтай бэлшээреэр элбэг зуhаландаа зөөжэ ошоо. Тиигээд түрүүшын үдэрhөө малаа сүүдхээр адуулжа, үдэрэй гурба hаадаг болоо. Харин энэ үедэ бэшэ тээгүүрхи гүүртэнүүд зуhаланда зөөхэ гэлсээшьегүй, малаа халсагай муу бэлшээридэ үймүүлжэ байгаа.

Бахлайтынхид үнеэдые hааха, адуулха үдэр бүриин тогтомол гуримые айхабтар наринаар сахидаг. Үнеэдэй hү хоёр хүнэг соо hааха, дэлэнгыень эльбэхэ, нидхэрхэ, угааха, аршаха заабариие хуулита ёhоор бэелүүлнэ. Сэхыень хэлэхэдэ, энээниие hайнаар бэелүүлхэ тухай хаа хаанагүй яhала гоё гоёор хөөрэлдэдэгшье hаа, үнэн дээрээ олонхи газарта миил ёho дүүргэхын тэдысэ хэгдэдэг бшуу. Гансахан эдэ мэтые нарин нягтаар сахиhанай ашаар Бахлайтын фермэдэ hүнэйнь тоhолиг нормоhоо доошо нэгэшье ородоггүй, hайншье шанартай байдаг. Гадна эндэхид зундаа үнеэдтэ нэмэлтэ ногоон тэжээл эдюулхын тула гүүртэнүүдээ дүтэ 200 гектарта хара таряа, горох, ешмээн холижо таринхай.

«Первомайский» совхозой Хөөрхэ нютагай hаалиин фермэдэ тад ондоо байдал үзэгдэнэ. Жэшээлхэдэ, эндэхид аяар июнь гаратар hууриhаашье хүдэлөөгүй, малаа үбэлэйнь буусада байлгаа.

Үнеэдээ hүниндөө адуулаабди гэжэ нэрэ зүүнэ. Тэдэнээ hүниин тэгэндэ асараад, үглөөгүүр болотор хаажархидаг. Үдэрынь үнеэдээ 7—10 модоной газарта абаашажа адуулдаг. Тиимэhээ үдэр, үдэшэнь асаржа hааха, абаашахадаа, урагша хойшонь туужа, малаа мүртэй эдеэлүүлнэгүй.

— Хээрэ hаахаяа янабта? — гэжэ асуухада:

— hаалишадые зөөхэ машина, мори унаашье байхагүй, — гээд фермые даагша Н. Намжилов альгаа дэлгэнэ.

Эндэ үнеэдтэ эдюулхэ орооhо таряанайшье зүйл бии. Теэд тэрэнээ үйрүүлэнгүй монсогор зандань малдаа үгэнэ. Үнеэдые hаахадаа, дэлэнгынь угааха, аршаха, эльбэхэ тушаа эндэ амашье гараха хүнгүй. Илангаяа фермэдээ hалан задагай байдалтай, ямаршье мүрысөөн байхагүй, hаалишадай hуудал байдалда анхарал ёhоор табигданагүй. Фермэдэ үнэн зүрхэнhөө оролдон, hү ехээр hаадаг шударгы бэрхэ hаалишад яhала бии. Жэшээнь, Цырен-Дулма Дабжаева, Жибзема Балдандоржиева, Цырен-Дулма Жамсаранова үнеэн бүриhөө сүүдхэдэ 7—8 килограмм hү hаана. Харин hаалишан Татьяна Афанасьева болон бусад үнеэн бүриhөө үдэрэй миил 2—3 килограмм hү абана. Энэ юу харуулнаб гэхэдэ, фермэдэ hү hаалгые дээшэлүүлхын түлөө хүн бүхэн булта адляар оролдоногүй. Түрүүшүүлэй дүй дүршэл олоной шадабари болгогдоногүй.

Хоёр хүршэ совхозуудай hаалиин фермэнүүдэй ажал сасуулжа үзэхэдэ, нимэл даа. Хэжэнгын совхозойхид hү ехээр абажа, гүрэндэ элбэгээр тушаахын тула нилээд оролдолго гаргажа, бага бэшэ үрэ дүн туйлажа байhаниинь тон hайшамаар. Тэдэнэй хүршэ «Первомайский» совхозойхид үнөөхил хуушанайнгаал янзаар хүдэлэн, гээгдэлээ усадхажа шадаагүй байhаниинь халагламаар.

В. ГУМПЫЛОВ,
«Шэнэ Үдэ» газетын редактор.

Хориин үйлэдбэриин управлени.

НОГООН «ТҮЙМЭР» САРАГДАА

...Буряад орон дотороо «ха... ...кукурузые эгээн түрүүн «ха...» асараад, тэрэниие элбэгээр ...а шадаhан суута кукуруза... Николай Дампилов тухай дуу... ...хүн манай эндэ үсөөн ёhотой. ...лай Иннокентьевичэй үбгэн ...болоод, пенсидэ гарахада, тэ... ...үнэтэ хэрэгые Георгий хүбүү... ...үргэлжэлүүлээ hэн. Байгша ...еоргий Дампиловай звеногой... ...0 гаран гектарта кукуруза ...гарган таряад, эдэ үдэрнүүд... ...ынгаа хойноhоо түлэг харуу... ...эхилэнхэй.

...нэ жэлдэ хабар хожом болотор ...хүйтэн байжа, бүри майн 20-...арhан кукурузымнай ургаса ...отор гараагүй байгаа. Газарай ...й нойтон байhанhаа боложо, ...буртаг үбhэ үрмэдэhэн үрдил... ...гаража эхилээ. Тиимэhээ ...хоёрдохёо борнойлхо баатай ...ди, — гэжэ Георгий Дампилов ...э.

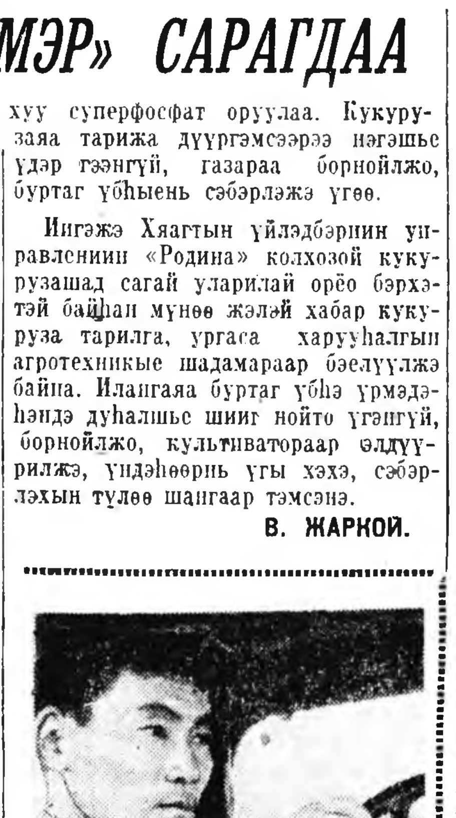
...ой хэдэн үдэр ехэ дулаахан ...зарим газарта кукурузын эшэ ...а захалаа. Буртаг үбhэ үгы газарай хүрьhэнэй дээрэхи ...бутаруулжа үгэхэдөө, куку... ...нарай эшэ гэмтээхэгүйн тула ...модон борной шэрэжэ, трак... ...алихаhаар, тон болгоомжотой... ...уулна. Иигээд бүхы таряалан... ...рдохёо борнойлжо дүүргэмсээ... ...ьтиваторайнгаа хутагануудые ... тааруулан тодхоод, ургасын ...хоорондохиие элдүүрилжэ ...юм.

...сын дайсан ногоон «түймэр» ...аг үбhэнтэй тэмсэхэ талаар ...й 2-дохи отделениин кукуру... ...ье ехэхэн хүдэлмэри хэнэ. ...еханизатор Игорь Полоновой ...рилдэг звеногойхид 250 гек... ...лууриин газарта кукуруза та... ...тэрэнээ борнойлжо дүүргэбэ. ...жэлhээ жэлдэ кукурузын эл... ...н ургаса абажа, фермынгээ ...шэмэтэ тэжээлээр гүйсэд хан... ...ам. Мүнөө жэлдэшье баhал ба... ...н ургаса абаха байhандань ...эр. Кукурузын эшэ яhала ...hайнаар гаража захалаа.

...хозой 3-дахи отделениин куку... ... Иван Коротков Николай Афа... ...хоёр 135 гектар уhалууриин ...гаа наг шэбхээр hайса үтэг... ..., мүн га бүридэ центнер шахуу суперфосфат оруулаа. Кукурузаяа тарижа дүүргэмсээрээ нэгэшье үдэр гээнгүй, газараа борнойлжо, буртаг үбhыень сэбэрлэжэ үгөө.

Иигэжэ Хяагтын үйлэдбэриин управлениин «Родина» колхозой кукурузашад сагай уларилай орёо бэрхэтэй байhан мүнөө жэлэй хабар кукуруза тарилга, ургаса харууhалгын агротехникые шадамараар бэелүүлжэ байна. Илангаяа буртаг үбhэ үрмэдэhэндэ дуhалшье шииг нойто үгэнгүй, борнойлжо, культиватораар элдүүрилжэ, үндэhөөрнь үгы хэхэ, сэбэрлэхын түлөө шангаар тэмсэнэ.

В. ЖАРКОЙ.

ХХ партсъездын нэрэмжэтэ (Зэдэ) колхозой 2-дохи отделениин кукурузашан И. Д. Рабдаев 168 гектарта кукуруза таряад, тэрэнээ эшынь бултайхаhаа урид борнойлжо байна. Нүхэр Рабдаевай агрегадай хүдэлжэ ябаhые харуулагдана. Дээдэ зурагтань И. Д. Рабдаев.

А. МАНТАЕВАЙ фото.

РЕСПУБЛИКЫН КОЛХОЗ, СОВХОЗУУДТА ПААР ХАХАЛАЛГЫН ЯБАСА ТУХАЙ

1964 оной июниин 15-най мэдээн

(Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр)

Управленинүүд	Дүүргэлтэ
Улаан-Үдын	79
Түнхэнэй	76
Кабанскын	56
Мухар-Шэбэрэй	51
Зэдын	45
Хяагтын	44
Баргажанай	44
Хориин	44
Яруунын	25

Москвахаа мэдээсэнэ

Н. С. ХРУЩЕВ ДАНИДА ЕРЭБЭ

КОПЕНГАГЕН, июниин 16. ТАСС-ай корреспондентнэр Д. Ершов, Ю. Киселев гэгшэд иигэжэ дамжуулба:

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущев «Башкирия» теплоходоор мүнөөдэр Данийн ниислэл Копенгаген хото албанай хэрэгээр айлшалхаяа ерэбэ. Советскэ правительствын толгойлогшые СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко, Гадаадын оронуудтай соёл гэгээрэлэй харилсаа холбоо хэдэг СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Гүрэнэй комитедэй түрүүлэгшэ С. К. Романовский, СССР-эй Верховно Соведэй депутат, «Правда» газетын главна редактор В. А. Сатюков, СССР-эй Верховно Соведэй депутат, «Известия» газетын главна редактор А. И. Аджубей, СССР-эй Хүдөө ажахын министрэй нэгэдэхи орлогшо Р. Н. Сидак, СССР-эй Гадаадын худалдаа наймаанай министрэй орлогшо М. Р. Кузьмин гэгшэд үдэшэжэ ошолсоо.

Хэдэ мянган датчанууд агуу ехэ Совет ороной түлөөлэгшые — Советскэ правительствын толгойлогшые амаршалхын тула Копенгагенай портдо суглараа. Н. С. Хрущевой, тэрээнтэй хамта ошолсоhон хүнүүдэй Копенгагенай портдо «Башкирия» теплоходhоо бууxадань, Премьер-министр Е. О. Краг правительствынгаа, датчан арадай үмэнэhөө халуунаар амаршалба.

Е. О. Краг, Н. С. Хрущев үгэнүүдые хэлээ.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшые угталгын баярай ёhолол дүүрэбэ. Н. С. Хрущев, тэрээнтэй хамта ошолсоhон хүнүүд, Е. О. Краг ба Данийн бусад тушаалта нюурнууд машинануудта hуугаад, хотын түбтэ баригдаhан хорин дабхар «Ройяль» гэжэ гостиница тээшэ шэглэн ошобо. Советскэ правительствын толгойлогшо Данида албанай хэрэгээр айлшалха үедөө энэ гостиницада байха юм.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущевой албанай хэрэгээр Скандинавиин оронуудта айлшалгань эхилбэ.

ПОЛЬСКО КОММУНИСТНУУДАЙ СЪЕЗД ДЭЭРЭ

ВАРШАВА, июниин 16 (ТАСС-ай тусхай корреспондент). Мүнөөдэр ПОРП-гэй IV с'езд дээрэ ПОРП-гэй тоосоото элидхэл тушаа, ПНР-эй арадай ажахые 1966—1970 онуудта хүгжөөхэ директивэнүүд тушаа үгэ хэлэлгэ эхилээ. Оронойнгоо арадай ажахые бүхы талаарнь хүгжөөхэ саашанхи замууд тухай, социализмын материально-техническэ үндэhэ hуури хүгжөөхэ тухай партийна ехэ хөөрэлдөөн боложо байна.

Эгээн түрүүлэн ПОРП-гэй ЦК-гай тоосоото элидхэл тушаа, ПНР-эй Котовицко воеводствын комитедэй нэгэдэхи секретарь Эдуард Герих үгэ хэлээ.

С'ездын түрүүлэгшэ хадаа КПСС-эй делегациин толгойлогшо, КПСС-эй ЦК-гай Президиумэй гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай секретарь Н. В. Подгорныйдо үгэ үгэбэ.

Съездын делегадууд булатадаа бодожо, удаан саг соо замхашагүй альга ташабад.

Н. В. Подгорный Советскэ Союзай Коммунис партиин Центральна Комитедэй, КПСС-эй ЦК-гай Президиумэй, бүхы партиин болон совет арадай үмэнэhөө Польшын хүдэлмэришэнэй нэгэдэмэл партиин IV съездын делегадуудта, бүхы польско коммунистнуудта, ПНР-эй бүхы ажалшадта аха дүүгэй халуун амаршалга хүргөө.

Н. В. Подгорный ПОРП-гэй IV съездэ КПСС-эй ЦК-гай эльгээhэн амаршалга уншан соносхобо.

КПСС-эй делегациин толгойлогшын хэлэhэн үгэ, КПСС-эй ЦК-гай амаршалгые делегадууд ехэ анхаралтайгаар шагнажа, олон дахин нэрьемэ удаан альга ташалгаар угтаа. Амаршалгын түгэсхэлэй үгэнүүд нэжэгэнэмэ альга ташалгантай ниилэн зэдэлбэ.

Н. В. Подгорный КПСС-эй зүгhөө Польшын хүдэлмэришэнэй нэгэдэмэл партиие КПСС-эй ехээр хүндэлдэг байhанай, аха дүүгэй хани барисаанай тэмдэг болгон, КПСС-эй ЦК-гай даалгабаряар, Владимир Ильич Ленинэй бюстые — дурасхаалта бэлэгые съездэ дамжуулаа.

Дахинаа нэрьемэ альга ташалган боложо, бүхы зон хүл дээрээ бодобо.

ПОЛЬШЫН ХҮДЭЛМЭРИШЭНЭЙ НЭГЭДЭМЭЛ ПАРТИИН IV СЪЕЗДДЭ АМАРШАЛГА

...ундэтэ нүхэдүүд!

...оветскэ Союзай Коммунис партиин ...тральна Комитет совет коммунист... ...ай, бүхы совет арадай үмэнэhөө аха ... Польшын хүдэлмэришэнэй нэгэдэмэл ...иин IV съездые халуунаар амарша..., таанадта, танаар дамжуулан Поль... ... миллион хахад коммунистнуудай ар..., Польшын Арадай Республикын бү... ...ажалшадта үнэн зүрхэнэй амар мэн... ...хүргэн, ажал хүдэлмэридөө амжалта ...ахыень хүсэнэ.

...радай Польшын хүгжэлтын 20 жэлэй ...гаргагдажа байhан гайхамшаг үдэр... ...тэ Польшын хүдэлмэришэнэй нэгэ... ...партиин IV съезд боложо байна. ...лша, бэлигтэй поляк арад фашис бо... ...олгын, социальна дарлалтын гэнжэ... ...ултараад, Эхэ оронойнгоо политическэ, экономическа ба культурна хүгжэл... талаар онсо ехэ амжалтануудые туй... Мүнөөнэй Польшо хүгжэлтэ түгэс экономико, соёл болон эрдэм наукатай сүлөөтэ, бэеэ дааhан арадай гүрэн болонхой. Арадай Польшо нацинуудай агуу ехэ социалис нэгэдэл дотор, мүнөө сагай ехэ ехэ асуудалнуудые шиидхэхэ хэрэгтэ хүндэтэй hуури эзэлхэ ёhоороо эзэлнэ.

Поляк арадай хуулита ёhоор омогорходог бүхы юумэ, тэрэнэй ажабайдалые үндэhөөрнь hайжаруулан хубилгаhан бүхы юумэ польско болон уласхоорондын хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй алдарта ёhо заншалнуудай уг залгамжалагша, үргэлжэлүүлэгшэ болоhон Польшын хүдэлмэришэнэй нэгэдэмэл партитай холбоотой. Польшын хүдэлмэришэнэй нэгэдэмэл парти марксистско-ленинскэ теориие өөрынгөө бүхы ажал ябуулгада тааруугаар хүтэлбэри болгон демократическа партинуудые, ажалшадай олониитын эмхинүүдые найдамтайгаар толгойлно, орон дотороо социализм байгуулха хэрэгые шадамараар хүтэлбэрилнэ. Энэ парти эб найрамдалай социализмын хэрэгтэ хэлбэришэгүй үнэн байдагайнгаа, ажалшадай аша туhада үнэн сэхээр алба хэдэгэйнгээ түлөө, шэнэ ажабайдал зохёон байгуулха хэрэгые шадамараар хүтэлбэрилдэгэйнгээ түлөө бүхы поляк арадай хүндэлэлдэ, этигэл найдабарида хүртэнхэй.

Польшын хүдэлмэришэнэй нэгэдэмэл парти — уласхоорондын коммунис хүдэлөөнэй дайшалхы, хатуужан шалгарhан отрядуудай нэгэн болоно. Энэ парти дэлхэйн коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинуудай түлөөлэгшэнэрэй суглаануудай зүбшэлэн абаhан шиидхэбэринүүдые, пролетарска интернационализмын хараа бодолые сэхэ шууд баримтална. Польско коммунистнууд социалис лагериин, уласхоорондын бүхы коммунис хүдэлөөнэй нэгэдэлые бэхижүүлхэ хэрэгтэ, хуушарhан үзэл баримталха ябадалай, ревизионизмын али бүхы үзэгдэлнүүдтэй, КПК-гай хүтэлбэрилэгшэдэй hүйдхэхы ажал ябуулгатай тэмсэхэ хэрэгтэ горитой туhа хүргэжэ байна.

ПОРП болон КПСС уласхоорондын политикын, тэрэшэлэн уласхоорондын коммунис хүдэлөөнэй бүхы асуудалнуудаар марксизм-ленинизмын гол hургаалые үндэhэ болгоhон тэдэнэй үзэл сурталай нэгэдэлhээ эшэтэй нэгэн адли хараа бодол баримтална гэжэ үшөө дахин баяртайгаар тэмдэглэнэбди. hүүлэй арбаад жэлэй турша соо, илангаяа КПСС-эй XX съездhээ хойшо манай партинуудай нэгэдэл бүри ехээр бэхижээ. ПОРП, бүхы поляк арад манай шалгармал, үнэн ехэ ханинар болоно гэжэ Советскэ Союзай Коммунис парти, бүхы совет арад hайн мэдэнэ. Совет коммунистнууд, бүхы совет арад найдамтай үнэн ханинарнай, хэтэ мүнхын союзнигууднай болоно гэжэ, хүндэтэ нүхэд, таанарай этигэхэдэ болохо.

Социализм байгуулха хэрэгтээ, өөрынгөө арадай аша туhын, зол жаргалай түлөө, бүхы дэлхэй дээрэ бата бэхи эб найрамдал мандуулхын, хамаг оронуудай арадуудай хоорондын хани барисаа хүгжөөхын түлөө тэмсэлдээ бүри ехэ шэнэ амжалта туйлахыетнай, хүндэтэ нүхэд, таанадтаа үнэн зүрхэнhөө хүсэнэбди.

Социализм байгуулжа байгаа ажалша, бэлигтэй поляк арад мандаха болтогой!

Поляк арадай шалгармал түрүү магнай — Польшын хүдэлмэришэнэй нэгэдэмэл парти мандаха болтогой!

Советско-польско эбдэршэгүй бата хани барисаан хэтэ мүнхэдөө hалбаран хүгжэжэ, зориг бадаруулжа байг лэ!

Социалис хани нүхэсэлэй, бүхы дэлхэйн коммунис болон хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй бата нэгэдэл мандаха болтогой!

Марксизм-ленинизм мандаха болтогой!

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН ЦЕНТРАЛЬНА КОМИТЕТ.

КПСС-эй ЦК-гай июниин Пленумэй болоһоор нэгэ жэлэй ойе угтуулан

СОВЕТ ИСКУССТВАДА АМЖАЛТА АСАРҺАН ЖЭЛ

СССР-эй культурын министр Е. А. ФУРЦЕВАТАЙ хөөрэлдөөн

КПСС-эй ЦК-гай июниин Пленумһээ хойшо нэгэ жэл литература болон искусствын ажал ябуулагшадтай парти, правительствын хүтэлбэрилэгшэдэй хөөрэлдэһэн түүхэтэ уулзалгаһаа хойшо жэл бага үлүүтэй саг үнгэрөө. Энэ хадаа манай ороной уран бэлигтэнэй ажал ябуулгын саашадаа хүгжэһэн жэл байгаа. ТАСС-ай корреспондент Г. Погосова уран зохёолшодой, уран зураашадай, композиторнуудай, театрнуудай хүдэлмэрилэгшэдэй ажабайдалда болоһон шэнэ юумэнүүд тухай хөөрэхыень гуйжа, СССР-эй культурын министр **Е. А. Фурцевада** хандаһан байна.

Асуудал: Соёл культурын ажал ябуулагшадай урда партиин Центральна Комитедэй июниин Пленумэй табиһан зорилгонууд тухай, тэдэниие дүүргэлтэ болгохын тула СССР-эй Культурын министерствын юу хэжэ байһан тухай совет уншагшадта Пленумэй һүүлээр хөөрэжэ үгэһэн байнат. Үнгэрэгшэ жэлдэ юун хэгдээб гэжэ гол түлэбыень хөөрэжэ үгэхэгүй гүт?

Харюу: Ленинскэ хадануудта, Кремль соо болоһон уулзалганууд, КПСС-эй ЦК-гай июниин Пленум уран бүтээлэй талаар партиин баримталан бэелүүлжэ байгаа политикые үнэн зүрхэнһөө дэмжэдэг искусствын хүдэлмэрилэгшэдэй дунда ехэ һонирхол үүсхээ гэжэ түбхын түрүүн тэмдэглэхые хүсэгдэнэ. Уран зохёолшод, искусствын ажал ябуулагшад бүри болбосоронги, үзэл сурталай тэмсэлэй талаар бүри эбсэшэгүй, арадай үмэнэхи харюусалгаяа үшөө гүнзэгыгөөр мэдэрдэг болонхой. Уран бэлигтэ интеллигенциин ажал хүдэлмэриин эдэ түрүүшын дүнгүүд КПСС-эй ЦК-гай дэргэдэхи соёл сурталай комиссиин үргэн заседани дээрэ һаяхан согсологдоо. Үнгэрэгшэ жэлэй туршада коммунизм байгуулагшадай ажалай баатаршалга ба сэдьхэл бодолые уран һайханаар зураглан харуулха хэрэгтэ совет литература болон искусство шэнэ алхам хээ. Харша үзэл бодолнуудай эбсэнгөөр зэргэ оршолгын «теори» бүрин буруушаагдажа, хамагдан хаягдаа.

Асуудал: Энэ богошог сагые ухаан бодолоороо шэртэн шэнжэлбэл, үнэхөөрөө ехэ юумэн хэгдээ гээшэ ха. КПСС-эй ЦК-гай июниин Пленумэй шиидхэбэринүүдэй үндэһөөр СССР-эй Культурын министерствын баталан абаһан түсэбүүдэй дүүргэлтэ тухай юу хэлэхээр бэ?

Харюу: Манай бүхы хүдэлмэри нэгэл гол зорилгодо—коммунизм байгуулагшын сахиха ёһо заншалай үндэһөөр ажалшадые хүмүүжүүлхэ, совет соёл болон искусствые саашадань хүгжөөхэ хэрэгтэ зорюулагданхай. Энэ үе соо уран мэргэжэлтэнэй союзуудай хүтэлбэрилхы эмхи зургаануудай зарлаһан нүүдэл заседанинууд, уран бүтээлэй асуудалаар болоһон дискуссинууд хадаа үзэл сурталай тэмсэлдэ өөрынгөө эзэлхэ һуури зүбөөр тодорхойлгодонь уран интеллигенцидэ туһалаа.

Уран зурагай искусствые хүгжөөхын тула ехэ юумэ хэгдэһэн, хэгдэжэшье байна. Совет уран зураашад абстракционизмда, формализмда, натурализм ба искусствадахи һэбхи халирхай ябадалда дай соносхонхой.

Уран зурагай искусствын мастернууд «Амгалан байдал хамгаалгада», «Советская Россия» гэһэн выставкэнүүдтэ бэлдэхэдээ, предприяти, барилга, колхозой поли дээрэхи бодото байдалһаа зурагуудайнгаа темэнүүдые оложо абаһан байха юм. Киевтэ, Бакуда, Ленинградта эмхидхэгдэһэн выставкэнүүд удха ба уран бэлигэй улам дээшэлжэ байһан тухай гэршэлнэ. Белоруссиин, Туркмениин, Киргизэй, Эстониин, Латвиин, Литвагай уран зураашадай хүдэлмэриин выставкэ тухай олон һайн үгэ хэлэжэ болохо байгааб. Зарим уран зураашадай, соёл культурын зарим эмхи зургаануудай нэрээр хэлэгдэһэн үнэн шүүмжэлэлэй манайда зүбөөр ойлгогдохо байһаниинь дамжаггүй. Энэ ушарые үнгэрэгшэ жэл гэршэлээ. Зарим уран зураашадай буруугаар ойлгомжо амжалтатайгаар зайсуулагдажа байна, эстетикын талаар манда харша ойлгомжонууд тодоруулагдан буруушаагдаа. Социалис реализмын хараа бодолой үнэн зүбые ажабайдал баталан гэршэлээ. Гэхэ зуура, туйлаһан тэдыгээр һанаагаа амархагүй байхабди. Искусствын зүб замда хүсэд батаар ороогүй хүнүүдтэ туһа хүргэхын тула үшөө ехэ юумэ хэхэ хэрэгтэй болоно. Энээнтэй дашарамдан, залуу уран бэлигтэниие сурталай бодолой талаар хүмүүжүүлхэ зорилго шухалашалан табигдана.

Парти болон гүрэмнай уран мэргэжэлтэдтэ туһалхын тула шухала бүхы юумэ хэнэ. Жэшээлэн хэлэбэл, тодорхой һайн зүбшэл үгэнэ, Третьяковкадо дүтэхэн уран зурагай галерейн ехэ байшан шэнээр баригдажа байна. Уран зохёолой үрэ ехэтэйгээр бүтээгдэхынь тула совет уран зураашадта тон аятай һайн эрхэ байдалай хангагдаһые харахадаа, хилын саанахи айлшаднай ехээр атаархадаг гэжэ хэлэхэ байнаб.

Олониитын шэнжэтэй уран зурагай искусствада ехэ анхарал хандуулагдадаг. Манайда анха түрүүшынхиэ эмхидхэгдэһэн Уран һайханай бүхэсоюзна лотерей ехэ амжалтатайгаар үнгэрөө гэжэ хэлэхэ байнаб.

Асуудал: Үнгэрэгшэ жэл театрнуудта шэнэ юу асараа?

Харюу: Совет авторнуудай зүжэгүүд театрнуудай репертуарта гол һуури эзэлээ. Сценэ дээрэ мүнөө сагай хүнүүдые харанабди.

«Октябрь» гэжэ оперо бэшэһэн композитор В. Мураделиин, тэрэшэлэн СССР-эй Ехэ театрай табиһан энэ һониин зүжэг зохёогшодой творческо амжалтые онсолон тэмдэглэхэ хүсэлтэй байнаб. Уран мэргэжэлтэ коллективүүдые бүри һайнаар хүтэлбэрилхын тула манай министерствэдэ эмхидхэлэй зарим хубилалта хэгдээ. Тиигэһэнэй ашаар хаана, юунэй боложо байһые һайн мэдэдэг болоогдоо. Министерствын коллегиин суглаанууд дээрэ театрнуудай, концертнэ эмхи зургаануудай хүтэлбэрилэгшэдэй хабаадалгатайгаар творческо асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдэнэ. Һаяшаг Латвиин, Литвагай, Эстониин хүгжэмтэ театрнуудай хүдэлмэри тухай асуудал табигдаһан байгаа. Эдэ коллективүүдтэ тодорхой туһаламжа үзүүлһэн, ажал хэрэгүүд тухайнь хөөрэлдэһэн ушар тус театрнуудай хүдэлмэриие һайжаруулгада туһа хүргэхэ байха гэжэ һананаб.

Ажалшадые коммунис ёһоор хүмүүжүүлхэ ябадалда театр шухала үүргэ дүүргэдэг. Һаяхан Москвагай, Ленинградай Ленинскэ комсомолой нэрэмжэтэ театрнуудай репертуар ба зохёол бүтээлэйнь хэрэгүүд тухай зүбшэн хэлсэхын, залуушуулые хүмүүжүүлэгшэд байһан хүндэтэ үүргэеэ дүүргэлгэдэнь туһалхын тула һаяшаг режиссёрнууд, актёрнууд, драматургнуудые уриһан байнабди.

Театральна искусствын талаар хараалагдаһан хэмжээ ябуулгануудай зариман үшөө бүтээгдээгүй. Манай драматургнууд туһалха бэзэ гэжэ һананаб. Һүүлэй үедэ хэдэ хэдэн һониин зохёолнууд бэшэгдээ. «Гомодожо болохогүй» гэһэн Т. Абдумомумуновай, «Демидовүүд» гэһэн А. Сафоновой, «Правда и кривда» гэһэн М. Стельмахай болон бусад зохёолнууд тэдэнэй тоодо ороно. Бүхы республикануудта уран бүтээлэй эршэмтэй, хүсэтэйгөөр хүгжэжэ байһые олон баримтанууд гэршэлнэ. Союзна республика бүхэнэй туйлалтанууд Советскэ Союзай бүхы арадуудай шадабари болоно. Киргизэй суута уран зохёолшо Чингиз Айтматовай «Эхэ тухай домог» гэһэн гайхамшаг повесть һүүлэй үеын жэшээнүүдэй нэгэн болоно. Энэ бэлигтэй, удха түгэс зохёол олондо мэдээжэ болоод, хэдэн миллион уншагшадай хүндэлэлдэ хүртэнхэй. Энэ повестёор бэшэгдэһэн зүжэг мүнөө Москвада табигдажа байна.

Аха дүү арадуудай хүгжэмэй харилсан баяжалга илангаяа ехэ амжалта туйлажа байнхай. Жэшээлэн хэлэбэл, Молдавида, Киргизидэ; Узбекистанда үнгэргэгдэһэн ородой хүгжэмэй неделинүүдтэ, «Таллинска хүгжэмэй хабар», «Ташкентын хабар» гэхэ мэтэ хүгжэмэй һайндэрнүүдтэ олон республикын түлөөлэгшэд хабаадаа. Россида Азербайджанай нэгэдэн ороһоор 150 жэлэй ойдо зорюулагдажа, ородой соёл культурын декада Бакуда үнгэргэгдөө. Шевченкын ойн баяр манай ороной бүхы арадуудай ехэ һайндэр болгон тэмдэглэгдээ. Агууехэ украин уран зохёолшын шүлэгүүд украин, ород, казах, грузин болон бусад олон хэлэнүүд дээрэ задалбэ. Шевченкын зохёолоор бэшэгдэһэн зүжэгүүд театрнуудта табигдаһан, фильмнүүд кинотеатрнуудта харуулагдаһан байна. Москвада Т. Г. Шевченкын дурасхаалда зорюулагдажа табигдаһан памятнигые нээлгэ үнэхөөрөө бүгэдэ арадай һайндэр болоо.

Асуудал: Хариин оронуудтай соёл культурын асуудалаар хэгдэдэг харилсаан тухай юу хэлэмээр байнаб?

Харюу: Совет соёл болон искусствые хилын саана улам ехээр һонирходог боложо байнхай. 1961—1963 онуудта совет артистнууд дэлхэйн 60 гаран оронуудта бэлиг шадабаряа харуулаа. Олон гүрэнүүдтэ манай уран һайханай выставкэнүүд эмхидхэгдээ.

«Кремлиин курантнууд» гэһэн зүжэгөөр В. И. Ленинэй образ анха түрүүшынхиэ Лондоной сценэ дээрэ һаяхан харуулагдаа. Сэхыень хэлэхэдэ, Лондондо, Парижда МХАТ-ын гастроль хэхэ репертуарта энэ зүжэгэй оруулагдахадань, ямараар угтаха юм ааб гэжэ һанаата болоо бэлэйбди. Ехээр магтаһан мэдээсэлнүүд абтажа байна. В. И. Ленинэй рольдо СССР-эй арадай артист В. Смирновой наадахадань, Лондоной зон ехэ һайнаар угтаа.

Искусствын энэ жанрай ниислэл гэжэ тоологдодог хото болохо Париждахи «Олимпия» театрай сценэ дээрэ совет эстрадын бүлэг артистнууд хэр наадахань ааб гэжэ һанаһан байгаабди. Бидэнэй һанаата болоошомнай дэмы байшоо. Эдэ артистнууд амжалтатайгаар наадаа.

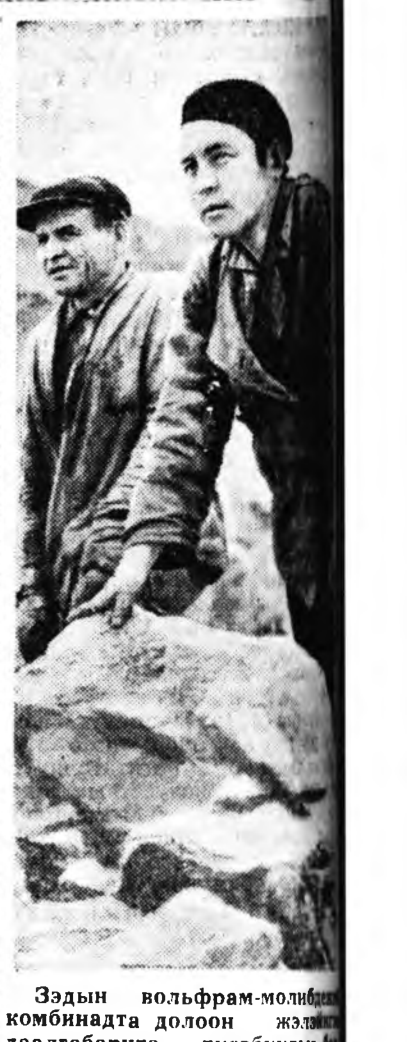
Совет хүгжэмшэд уласхоорондын хүгжэмэй конкурснуудта урдынхидаал адляар илалта туйлажа байһаниинь тон һайшаалтай. Совет хүгжэмшэд—Москвагай консерваториин студентнэр Е. Могилевский, Н. Петров Брюссельдэхи пианистнуудай конкурсдо нэгэдэхи һууринуудые эзэлээ. Лейпциг хотодо Бахай нэрэмжэтэ уласхоорондын конкурсдо совет хүгжэмшэд, тэрэ тоодо эгээн залуухан лауреат — 14 наһатай Игорь Лазько илажа гараба.

Энэ жэлэй үшөө нэгэ һайн үүсхэлые тэмдэглэмээр байна. СССР-эй Культурын министерство ба «Интурист» совет искусствын фестивальнуудые үнгэргэхэ гэжэ шиидэһэн байгаа. «Москвагай одод» гэһэн түрүүшын һайндэр ехэ анхарал хандуулаа. Һаяар Ленинградта эхилхэ «Сагаан һуни» гэжэ фестивальда бүри олон айлшад ГДР-һээ, США-һаа, ФРГ-һээ, Австриһаа, бусад олон оронуудһаа ерэхэнь. Москвада үнгэргэгдэхэ «Ородой үбэл» фестиваль илангаяа һонин байха. Энээндэ совет сценын бэрхэшүүл, бүхы республикануудай артистнууд хабаадаха юм.

Совет зон гадаадын оронуудай искусствын мастернуудые хүндэмүүшээр угтадаг. Гансахан июньдэ Москва хотомнай «Японой ирагуу аялгатадые», «Комеди франсез» гэжэ театрые, итальян пианист Артуро Бенедетти-Микельанджелиие, болгар дуушан Николу Николовые, киноактер ба дуушан Марлен Дитрихые, мүльһэн дээрэ хатардаг американ баледые хүлеэн угтаа... Оперно искусствада дуратайшуул итальян «Ла Скала» театрай артистнуудые һонирхон хүлеэжэ байна. Гадаадын олон оронуудай артистнуудай Советскэ Союзда ерэдэг боложо байһые, тиигээд ганса Москва, Ленинград гү, али Киевээр хизаарладаггүй, мүн бусад хото городуудаар ябадаг тухайдань тэмдэглэмээр.

Асуудал: Соёл культурын ажал ябуулагшадай урда мүнөө ямар гол зорилгонууд табигданхай байнаб?

Харюу: Манай бүхы орон Совет засагай тогтоһоор 50 жэлэй ойе, Владимир Ильич Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойе һайндэрлэхэеэ бэлдэжэ байна. Эдэ түүхэтэ үдэрнүүдые хайшан гэжэ тэмдэглэхэ тухайдаа бодоогүй нэгэшье уран зурааша, хүгжэмшэ, театрай ажал ябуулагша байхагүй гэжэ хүсэд этигэнгээр хэлэхэ байнаб. Владимир Ильич Лениндэ, Агууехэ Октябриин социалис революцида зорюулагдаһан уран һайхан зохёолнуудые бүтээлгэдэ хабаадаха гээшэ совет уран бэлигтэ интеллигенциин хүндэтэ уялга болоно.

Зэдын вольфрам-молибденэй комбинатда долоон жэлэйнгээ даалгабарита түсэбүүдые [illegible] зорһоонь урид дүүргэжэ байһан [illegible] ажалай новаторнууд олон [illegible]. Зураг дээрэ: тиимэ түрүүшүүлэй тоодо оролсодог (зүүн гарһаа) [illegible]ровой станогой машинист М. [illegible] Яковлев, механик С. И. Лы[illegible]тин гэгшэд.

Ф. СОРОКИНОЙ фото.

Республикымнай уһан замуудаар

СЭЛЭНГЭ МҮРЭНӨӨР...

ХОЛЫН ХОЙШО ЗОРИНО

Витимэй уһан замшадай үмэнэ энэ зундаа ехэхэн зорилго табигданхай. Тэдэнэр Витим мүрэнөөр тамаран, холын хойто нютагуудай ажалшадта 5000 тонно ашаа абаашаха түсэбтэй. Тэрэ тоодо 2800 тонно үбһэ 1295 километрэй газарта оршодог Эрхүүгэй областиин Мама гэжэ нристаньдэ, үлөөшэ 2200 тонно ашаань (эд бараа, эдеэ хоолой зүйлнүүд) саада захань 900 километрэй зайда оршодог Бамбуйка, Толмачевск, Усть Муя гэжэ участогуудта хүргэгдэхэ болоно.

Уһан замшад навигацидаа һайнаар бэлдээ. Самоходно 20 баржа, 40 тонно шэнгэн түлишэ зөөхэ нэгэ баржа, тус тустаа 25—30 тонно ашаа тээхэ 80 хаарбазууд саг болзортоо, һайн шанартайгаар заһабарилагдаһан байха.

Романовкын пристань дээрэһээ ашаа тээһэн баржанууд мүнөө түрүүшынгээ рейсдэ гараад, холын хойшо зорижо ябана. Тэдэнэй тоодо «СТ-70» маркын, энэ жэлдэ абтаһан шэнэ баржа ябалсана. Энэмнай Витимэй участогай эгээн томо судна болоно. Тэрээн дээрэ 60 тонно ашаан тээгдэнэ. Витим мүрэн дээрэ унинэй ажалладаг, дүй дүршэлтэй болоһон капитан Михаил Павлович Колточихинда тэрэ баржа жолоодохые даалгагдаһан байна.

Д. МАТВЕЕВ.

Энэ жэлдэ оройхон болотор хүйтэн байжа, республикын гол мүрэнүүдээр уһан зам урданайхиһаа гээгдэжэ нээгдэһэн байна. Мүльһэнэй үнгэрһэн сасуу техническэ участогайхид үдэр сагаа гээжэ байнгүй богонихон болзорто замай тэмдэгүүдые табижа, бусадшье хэрэгтэй түхеэрэлгэ, бэлэдхэл дүүргэжэ шадаа. Тиигэжэ Сэлэнгэ мүрэнөөр Хяагтын адаг — Байгал далай, Сүхэ мүрэнөөр Мурочи — Сүхын адаг, Хёлгоор Суулга хүрэтэр уһан зам нээгдэжэ, суднанууд ябажа эхилээ.

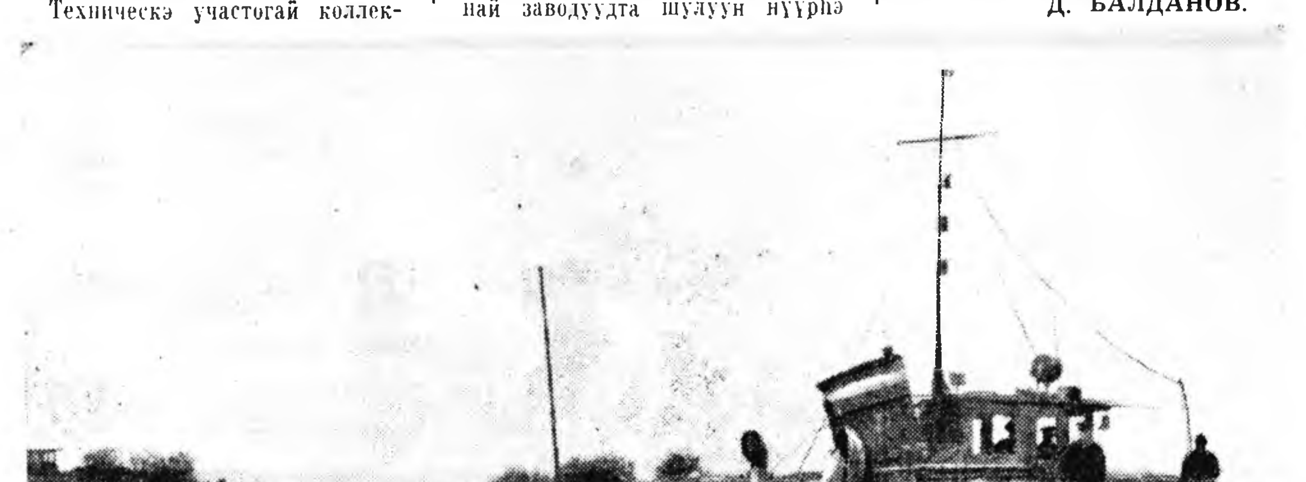
Техническэ участогай коллективүүдэй дундаһаа уһанай оёор гүнзэгы болгодог «ВС-3» машинын коммунис ажалай нэрэтэй команда шалгарһан байгаа. Тэдэнэрһээ «Кречит» гэжэ теплоходой команда гээгдэнэгүй.

Техническэ участогайхидай эршэтэ ажал Улаан-Үдын пристаниин уһан замшадта май һарада һайнаар хүдэлжэ гараха арга олгоо. Һарын туршада 1800 тонно түлишэ, 35 мянга гаран кубометр модон хэрэглэгшэдтээ хүргэгдөө. Бэшүүрэй саахарай, Сүхын арһанай заводуудта шулуун нүүрһэ абаашагдаа. Иигэжэ май һарын түсэб холо үлүүлэгдээ. «Дружба», «Любовь Шевцова», «А. Матросов», «Сергей Тюленин» гэжэ теплоходуудай экипажууд эрхим ажалаараа шалгарна.

Эдэ үдэрнүүдтэ модо урадхуулха Туркиин участогта һаллагдаһан модон Байгал далайгаар шэрэгдэжэ эхилбэ. Эндэхи модо һаллаха гавань гүнзэгырүүлгэ дээрэ тусхай машина хүдэлнэ.

Зураг дээрэ: теплоход «А. Матросов» аян замдаа.

Д. БАЛДАНОВ.

НЮТАГАЙ ЗОНОЙ ОМОГОРХОЛ

Нютаг бүхэндэ ерээд, хүн зоной ажал хэрэг, абари зан тухай шагнаархаад, һонирхоод үзэгты даа. Ажалдаа абьяастай, түбхин дарую зантай хүнүүд тухайгаа омогорхон байжа хөөрэхэ. Шинии, минии гэжэ илгаруулдаггүй, хамтын хэрэгые хубиинхиһаа үлүүгээр бодожо ябадаг, ажал хүдэлмэриин эгээн лэ хүндые тулажа гарадаг, түбхин дарую зантай хүнүүд юм гэһэн тайлбари эдэнэртээ үгэхыень дуулахат. Эдэнэрэймнай алдар нэрэнь коммунистнууд юм.

Мухар-Шэбэрэй «Знамя Ленина» колхоздо иимэ хүнүүд олон.

...Хүдөө ажахые ашаг ехэтэйгээр эрхилдэг болохо гэһэн уряалай гараһанай удаа саһан хүнжэлөө үшөө эбхээгүй полинуудые хүндэлэн гэшхэлжэ ябаһан наһатайшье һаа, бэеэр хүдэрлиг, бодолгото болоһон нэгэ хүниие хаража болохо байгаа һэн. Энэ хадаа колхозой унинэй механизатор Клим Мальцев бэлэй.

Түрэл партиингаа Центральна Комитедэй февралиин Пленумэй сэсэн мэргэн шиидхэбэринүүдтэй танилсажа, сэдьхэлээ ханаад, тэдэниие дүүргэлтэ болгохын тула юу хэлтэйб гэһэн бодолдо эзэлэгдэн, эндэ ябаһан энэ хүн тухай ондоо хүн хараа һаа, юушьеб гэжэ ойлгожо болохо юм аабза, харин нютагаархидынь энээнэйнь ушарые сохом лэ тааһан юм.

— Энэмнай баһал нэгэ һонирхолтой юумэ ухамайлаа даа,— гэжэ хэлсэһэн.

Тиимэшье байгаа. Колхозой партком дээрэ хабарай тарилтын асуудалые хэлсэхэ үедэ энэ нүхэрнай өөрөө ерэжэ, һонирхолтой асуудал табиһан юм.

— Таряалангай ажахые эрхилхэ техникэ зэмсэгээр хэзээ хэзэнэйхиһээ баяжанхайбди. Харин энээнээ хүсэд һайнаар ашаглаха гээшэ эгээл шухала, хойшолуулашагүй хэрэг болонхой гэжэ би һананам. Минии бодоходо, зарим бригадануудтамнай механизаторнууд дуталдана. Энээнһээ боложо трактор машинануудаа бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглажа биранагүйбди. Ашаг ехэтэ энэ түрүүшын хабарые эхилхэ гэжэ байхадаа, бишье хүбитаяа шадаха зэргээрээ оруулха гээб. Түргэн зуура механизаторнуудые, илангаяа трактористнуудые бэлдэжэ үгөө һаа,— гэжэ дурадхаһан юм.

Коммунистын дурадхал тэрэ дары дэмжэгдэжэ, механизаторнуудай бүгэдэ ниитын һуралсалда үшөө 20 гаран хүн нэмэгдэжэ үгтөө һэн. Тиигээд энэ һуралсалые хүтэлбэрилхыень нүхэр Мальцевта даалгагдаба.

Тиигээд хабарай тарилгын эхилхэдэ, хамта 46 шэнэ механизаторнууд бэлэн болоод байгаа бэлэй. Иигэжэ коммунистын хүсэл оролдолгын ашаар колхозой трактористнуудые хоёр халаанда ябуулжа, мүнөө бүхы тарилгые богонихон болзорто, һайн шанартайгаар үнгэргэхэ арга олдоһон байгаа.

Механизатор Мальцевай ажалайнь намтар хамтын ажалай түрүүшын тракторһаа эхитэй. Гушаад онһоо эхилээд мүнөө трактор агтын жолоое алдаагүй, харин улам бүхөөр, олон ондоо машинануудай жолоое барижа мэргэжэһэн: трактористшье, комбайнершье, шофершье, хэрэгтэй болоходонь ямаршье машинын частиие хэжэрхидэг уран гартай токарь, слесаршье болоод хүдэлдэг. Мүнөө механизаторай мэргэжэлые заадаг багша юм.

«Үнэмшэлгэгүй инженер», «алтан гартанай нэгэн» гэжэ тэрэниие нютагаархидынь хүндэлдэг.

Эндэхи механизатор-коммунистнуудай зэргэдэ мүн Кондрат Болонев жагсадаг. Тракторист хүн. Шэнэ газар хахалхадаа, үдэрэй 6—7 гектар үгэдэг юм. Теэд ажал хэрэгынь ганса энэ бэшэ. Нүхэдынь, колхозойхидынь энэ хүниие ажалай шанар шалгагша гэжэ нэн түрүүшээр мэдэхэ. Тарилгые муугаар хээд баригдабал, энэ хүнһөө миин һалахань бэрхэтэй. Түрүүшээр зарим нэгэшүүл шанар муутайгаар хахалаад, тарилга хээд, энэ хүнтэй уулзаха муу заяатай байгаа хаш.

«Болоневтой уулзанхаар, боошхо уһа уугаашань дээрэ» гэһэн үгэ эндэ таранхай. Нарин шалгагшын ажалые һайнаар сэгнэһэн сэгнэлтэ энэ бэшэ гү?!

Тус колхоз мал ажалай продуктнуудые нилээд ехээр абадаг, гүрэндэ тушаадаг юм. Энэ һалбариданьшье иимэ хүнүүдэй мүр сараа гаранхай, үүсхэлтэ ажалайнь шэнжэ тэмдэгынь үдэр бүри үзэгдэдэг. Мал адуулагша Буда Чимитовэй хүдэлдэг фермые абаад үзэе. Үбэлэй шэмэрүүн хүйтэндэ эндэхи һаалишад үдэрэй хахад пүүд, мүнөө зунай туршада үнеэн бүриһөө 1000 литр һү һаахын түлөө тэмсэжэ, хэлэһэн үгэдөө заатагүй хүрэдэг, мүнөөшье хүрэжэ байна. Энэ хэнэй оролдосын аша үрэб? «Эгээн түрүүн мал адуулагша Чимитовэй» гэжэ һаалишад баталха.

Фермын бүхы хүдэлмэришэдэй ажалай эмхидхэлые энэл хүмнай залан заһадаг, гуримшуулдаг юм.

Колхозой хонин ажал дээрэ Чимитцырен Чимитов суурхана. Сэхынь хэлэхэдэ, энэл хүнэй эдэбхи үүсхэлээр колхозой хонишоной түлөөһэн гуримшуулагдаһан, таарамжатай [illegible] териальна урмашуулга үгтэдэг [illegible] һон. Илангаяа малай тэжээл бэл[illegible]гэдэ тэрэнэй туһа нэмэри ехэ [illegible]. Хонишод өөһэдөө тэжээлээ бэл[illegible]дээ, урдынхиһаа ехээршье, [illegible]тайешье бэлдэдэг болоо. Үбһэ [illegible]лоомонһоо эхилээд, модоной [illegible] намаа хүрэтэр суглуулжа абаа[illegible] сабшалан хадаланаа һайса хэрэгл[illegible] хойноһоо оролдолго — колхозой [illegible]нишодой энэ һайн заншалай эхи[illegible] бигша Чимитцырен Чимитов байна.

Нёдондо жэл колхоздо үндэгэ шаалга бирагүй байдалда оробо [illegible]шэ. Ямар хүниие энэ һалбарида [illegible] гээхэб? Коммунистнуудые. Хар[illegible]ний ба Евдокия Степановтан, [illegible]лаа коммунистнар, энэ хүнд[illegible] ажалые даажа абаа һэн. Мүнөө[illegible]рэндэ үндэгэ худалдалгаар колхоз[illegible]равлени соогоо түрүү һуури за[illegible] 168 мянган үндэгэ гэхэ гү, али [illegible]хад жэлэй түсэб дүүргэгдээ. Энэ [illegible]билалта оройдоол хэдыхэн [illegible] туршада болоо.

Энээхэн тобшо мэдээсэлһээ нютагай коммунистнуудай хэжэ [illegible] һан ажал хэрэгынь эли болоно [illegible] гү! Мүнөө ажахыгаа ашаг ехэтэ[illegible] эрхилхэ гэһэн түрэл парти[illegible] түүхэтэ шиидхэбэриие бэелү[illegible] байхадаа, хүдөөгэй коммунистну[illegible] түрүү үүргэнь үдэрһөө үдэртэ [illegible]шэлнэ. Тэдэнэр ёһотойл эмхид[illegible]шэд, хүмүүжүүлэгшэд боложо ш[illegible].

Нэрлэгдэһэн колхозыешье а[illegible]да, мүнөө эртын, оройн тарил[illegible]зээ хэзээнэйхиһээ түргөөр, [illegible] һайн шанартайгаар дүүргэгдэ[illegible]. Мал ажалай продуктнуудые гүр[illegible] худалдаха түсэб даабари амжал[illegible]гаар дүүргэгдэжэ байна. Иигэжэ [illegible]хыгаа мэргэжүүлхэ холын хар[illegible] ээлжээтэ хүдэлмэри эндэ эхил[illegible]. Тиихэдээ тус колхоз гол түлэ[illegible] ажал үлүүсэ ехээр эрхилдэг [illegible] юм. Ойрын жэлдэ ганса хони[illegible] тоо толгойн эрьесэ 25 мянгаһаа [illegible] мянга шахуу толгой болохо. А[illegible]даа зүб шэглэл олгуулхын тула [illegible]хи коммунистнууд ехэ юумэ [illegible] эхилэнхэй.

Колхозой 23 коммунист т[illegible] ажал дээрэ, 21 коммунист мал [illegible] дээрэ — механизаторнууд болон [illegible] шадаар хүдэлнэ.

Үнэндөө хамаг бүхы шэнэ [illegible]лэй эхи табигшад, ажалай [illegible] жэшээ харуулагшад коммунис[illegible] юм гэһэн тобшолол хэхэдэ алду[illegible]лохогүй. Эдэнэр лэ ажалша оло[illegible]тые дахуулжа, ажахыдаа ам[illegible] асарагшад мүн гээшэ. Тиимэһээ [illegible]дэнэр нютаг бүхэнэй хүн зоной [illegible]горхол болодог байна.

М. НИМАЕВ.

ХҮДӨӨГЭЙМНАЙ АЖАЛШАД ХҮХЮУТЭЙГЭЭР АМАРАГ ЛЭ!

Зунай һайхан зулгы сагта, сагаа ногооной салгидаһан үедэ бэеынгээ элүүрые бэхижүүлхэ, аятай зохидоор амарха гээшэ угаа ехэ удха шанартай. Теэдшье «һара соо һайса амарбал, жэл соогоо жэгдэ һайнаар ажаллахаш» гээд дэмы хэлсэдэггүй.

Манай хүдөөгэйхидшье ажал хүдэлмэриингөө эрхэ байдалаар эгээ энэ үедэ хэды сүлөөгүйхэншье һаа, баһал хэнһээшье дутуугүйгөөр амаржа үрдидэг гээшэ. Мүнөө июнь һара соо манай профсоюзай обкомой путевкоор хонишод, һаалишад, механизаторнууд гэхэ мэтэ—аяар 150-аад хүн курортнуудта, санаторинуудта, амаралтын байшангуудта, пансионуудта амарна. Жэшээнь, Первомайн совхозой (Хори) малшан Цырендоржо Будажапов Ямаровкын курортдо амаранхай. Июль, август, сентябрь һаранuудта 300-гаад хүн баһал путевко абажа ошохо. Эндэ һайнаар лэ хүдэлдэг хүнүүд эгээл түрүүшын анхаралда абтана хаям. Тэрэшэлэн Советскэ Союз дотороо, хилын саагуур аяншалха ябадал ехэ дэлгэржэ байнхай. Олохон хүнүүд ороной үзэсхэлэн газарнуудаар, социалис оронуудаар ябажа ерээ.

Гадна Мухар-Шэбэрэй «Эрдэм» совхоз 20 хүнэй һууритай, Баргажандахи Хурамхаанай совхоз 60 хүнэй амаралтын байшангуудые түхеэрэнхэй. Тэндэ ошоод мүн лэ манай профсоюзай мүнгэн зөөри дээрэ амарна гээшэ. Эгээ мүнөө түрүүшын улад тиишэ ошоод, ямаршьегүй һайнаар бэеынгээ элүүрые бэхижүүлжэ байна. Тэндэ Чисаанын, Үдын болон бусад совхозууд өөһэдынгөө машинаар хүдэлмэришэдөө хүргэжэ үгэдэг болонхой. Кокорино тосхонһоо холо бэшэ Хөөлэнтии нуурай эрьедэ спортивна лагерь тогтоогдоод, тэндэ Хүдөө ажахын институдай оюутанай амаржа байһаниинь баһал һонирхолтой. Тэндэ хамаг гаргашань—манай. Хоёр сезон соо 150 хүн амарха.

Үсөөхэн хоногоор үзэсхэлэн гоё байгаалитай газарта ошожо амархада ямар сэнгүүб даа!

Амаралтынгаа үдэрые баһал хүн бүхэн аятай зохидоор үнгэргэхэ ёһотой, уялгатайшье гээшэ бэзэ. Тиихэдээ соёлойнгоо гуламтануудта ниитээрээ сугларжа, кино, концерт хаража, лекци шагнажа хатар ёохор, спортивна наада эрхилэн зугаасахада ямар ехэ туһатайб даа. Энэ талаар Баргажанай Дэрээнэй совхозой, Хяагтын Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой хүтэлбэрилэгшэдэй гаргаһан үүсхэл оролдолгые ехэтэ һайшаамаар лэ! Тэндэ амаралтын лэ үдэр бүхэндэ тусхай хараалагдаһан хэмжээ ябуулганууд бэелүүлэгдэдэг. Энэнь гуримшажа байнхай. Мүн Сэлэнгын, Борьёогой совхозуудта тарилгаһаа гарахаһанай механизаторнуудай һайндэр ямар болбосон зохидоор эмхидхэгдээ гээшэб, миин лэ хаража, сэнгэжэ ханалгүй байгаа һэн.

Гэбэшье зарим совхозуудай профсоюзна эмхинүүд гансал путевкын абтахые хүлеэгээд лэ, ондоо ямаршье һанаашалга гаргадаггүй. Эндэ Яруунын үйлэдбэриин управлениин Исэнгын (рабочкомойнь түрүүлэгшэ нүхэр Цыбенов), «Комсомольский» (нүхэр Дагбаев) совхозуудай, Түнхэнэй управлениин Саяанай совхозой (нүхэр Цыренов) хүтэлбэрилэгшэдые шүүмжэлхээр байна. Дурсагдаһан ажахынуудта амаралтын үдэрнүүдые бодомжотой зохидоор үнгэргэхэ талаар юуншье хэгдэнэгүй, спортивна хүдэлмэришье эмхидхэгдэнэгүй. Энээн тухай профсоюзай суглаанууд дээрэ тусхай асуудалнуудшье табигданагүй гээшэ ха.

Эдээнэй хажуугаар нютагай Соведүүд огто хамаархадаггүй.

Дурсагдаһан бүхы хүдэлмэри өөрөө бүтэшэхэ бэшэ. Эндэ профсоюзай эмхинүүд лэ ехэ үүсхэл оролдосо гаргажа, олониитые толгойлхо ёһотой бшуу. Юрэдөө үдэр соо һайнаар амарбал, бүхэли недели соогоо бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллаха, һонор хүхюун ябаха гээшые хэмнайшье мартахагүй ёһотой.

Хүдөөгэй ажалшадай зунай амаралтые зүбөөр эмхидхэлгэ—тон харюусалгатай хэрэг мүн.

Мүнөө үедэ зунай амаралтые яажа гуримтай зохидоор үнгэргэхэ тухай тусхай түсэб зохёогдожо, отделени, фермэ бүхэнэй коллективтэ зүбшэгдэһэн, баталагдаһан байха ёһотой. Тэрэшэлэн энэ асуудалые аймагай болон сомоной Соведүүдэй гүйсэдкомууд онсолон хаража үзэхэ, профсоюзай эмхинүүдтэй нягта холбоотойгоор хүдэлмэреэ ябуулха зэргэтэй.

Сэхыень хэлэхэдэ, хүдөө нютагуудта ажалшадай зунай амаралтые аша үрэ ехэтэйгээр эмхидхэхэ дүүрэн арга бии. Тусхай талмай, сэсэрлигүүдыешье эмхидхэхэ гээ һаа, бүтээжэ ядаха юумэ байхагүй. Жэшээнь, Торийн совхозойхид олониитынгээ хүсөөр спор[illegible]на талмай эмхидхээ бшуу. [illegible]дэ мүнөө үедэ табан гектар [illegible]зар дээрэ үрэ жэмэстэ сэсэр[illegible] таригдажа эхилэнхэй. Энэ [illegible] хэлыень бусадшье совхозой[illegible] дэмжэхэ бэзэ.

Мүн гол горхотой, уһа ну[illegible]тай газарта хамтын воскрес[illegible]гүүдые үнгэргэжэ, пляжнууд [illegible] байгуулха, тэрэ шадараа [illegible]рабша, һандалишье табижа [illegible] хеэрхэ гээ һаа, хамаг арга [illegible]ломжо бии хаям. Гэбэшье [illegible] хүдэлмэри гол түлэб ганса[illegible] лэ город газарта хэгдээд [illegible], харин хүдөө нютагта анхар[illegible]да огто абтадаггүй байһаар.

Дутуу дундануудаа дар[illegible] усадхажа, дурсагдаһан бү[illegible] хүдэлмэриие нэгэшье үдэр[illegible] хойшолуулангүй, тон ойр[illegible] сагта бэелүүлжэ, хүдөө[illegible] ажалшадай амаралтые аят[illegible] зохидоор эмхидхэхэ тон шу[illegible]ла болонхой.

Е. МЕЛЬНИЧУК, хүдөө ажахын, бэлэдхэл[illegible] хүдэлмэришэдэй, алба хааг[illegible] профсоюзай обкомой секрета[illegible]

БУРЯАД ҮНЭН
2-дохи нюур.
1964 оной июнин 18.

Депутадуудай худэлмэри

ХУБИ ЗАЯАНАЙ ДЭБТЭР

Нээрээшье хуби заяанай дэбтэр шэнги анээхэн дэбтэрые ирахадаа, олохон лэ хүнэй ажабайдалнуудай нэгэ багахан хубитай танилсахаш. «Хүнүүдэй гомдолые миин лэ шагнаад һула, миин яажа орхихобши? Өөрөөшье тэдэнэй байдалда ороод үзэл даа»—гэжэ һанаха зуураа, горсоведэй депутат Ленхобоев яаралтайгаар гарахаяа һанана.

һаяхан эмхидхэгдэһэн депутадай таһалгада һууһан хүнүүдшье булта яаралтай. Асуудалнууд олон. Гомдолнуудшье бии. Горсоведэй дэргэдэхи ажаһуудалай болон гэр байрын саг үргэлжын комисси илангаяа ехэ ажалтай. Шэнэ гэр байрагүй хүнүүд үшөөл олон ха юм. Энэ асуудалнуудые шиидхэлгэдэ Галдан Ленхобоевич эдэбхитэй хабаадалсана. Тугаарай тэрэнэй барижа байһан дэбтэр соохи тэмдэглэлнүүдшье хэһэн ажалайнь багахан хуби ааб даа.

Депутат бүхэн өөрын участогтай. Тэндэ хэгдэһэн ажал хэрэгүүд тэрэнэй нюдэнһөө холо ошоногүй. Мүнөө үдэр абтаһан шэнэ даабари, заатагүй тэрэнээ дүүргэхэ хэрэгтэй....

17-дохи автобус. Хүн зоной олоншье гээшэнь. Галдан Ленхобоевич арын нэгэ һандали дээрэ һууна. Автобус үнинэй ерээгүй байгаа хаш: хүн зон дүүрэн шэгэшэбэ. Амилха аргагүй шэнги. Нэгэ наһажаал хүн кондукторта хандана:

— Кондуктор, итэрнь олоор хүниие бү һуулгыт.

— Би хайшан гэхэ хүнбиб. Түсэб дүүргэхэ хэрэгтэй. Хүн бүхэн ябаха дуратай. Юу намда хэлээбта? Ноёд һайдта хэлыт. Тиимэ сүлөөтэй ябахаяа һанаа һаа, такси абахаяа яагаа хүмта?

— Такси, такси... Машинаяашье гамнахаяа яанабта? Автобуснай арайш гэжэ даажа ябана.

Эдэ бүгэдэ хөөрэлдөөе шагнажа һуухадаа, Галдан Ленхобоевич юу хээ досоогоо шэбшэнэ: «Энээн тухай заатагүй хөөрэлдэхэ хэрэгтэй. Нээрээшье автобусынь ябаха саг соогоо ябанагүй».

...Вагжановай нэрэмжэтэ тосхон. Энэ тосхон — депутат Ленхобоевой участок. Хэһэн, ябуулһан ажалыень энэ тосхоной депутадуудай группын хэһэн ябуулганууд элеэр харуулжа үгэнэ. Энэ тосхондо эгээл түрүүлэн, депутадай группа эмхидхэгдээд, олониитын эдэбхитэдые соведэй хүдэлмэридэ олоор хабаадуулна. Ногоон модон, сэсэрлигтэ умбаһан энэ тосхоной түхэл, шарайнь бүри урин болохын түлөө эндэхид оролдоо.

«Тосхоной үйлсэнүүдтэ зайн гэрэл ялараа, телефон-автомадууд табигдаа, ногооруулга түлэг ябажа байна. Үхибүүдэй шунгаха бассейн баригданхай». Иимэ тэмдэглэлнүүд тосхоной депутадай таһалгын дэбтэр соо бэшэгдэбэ. Депутадууд Беседин, Давиденко, Одейников гэгшэд оролдосотой. Эдэ бүгэдэнтэй Галдан Ленхобоевич хөөрэлдэхэ зуураа, тээсгэн үгтэһэн даабариингаа дүүргэлтые шалгана: «АТК-3 ...Начальник... диспетчер... Автобусууд... 5 ябана...»

— Галдан Ленхобоевич, дэбтэрээ баһа гаргаба гүт?—гээд, нэгэн асууна.

— Гаргаагүйдэш аргагүй болоно. Мартагдашана. Хүнэй гомдол мартажархёо һаа.. бузар гээшэ.

...Галдан Ленхобоевич Ленхобоевые мэдэхэгүй хүниие «Электромашина» заводто олохонь бэрхэтэй. Уралан нарижуулагша. Коммунис ажалай ударник. Түрүү хэбшэн. Гушан дүрбэдэхи жэлээ эндэ ажаллажа байһан хүн.

-- Түрэл заводойнгоо түүхэ бэшэжэ байнаб. Юрэдөө гайтайшаг байна даа. Уран шадабаримнай багадана ха даа,—гэжэ Галдан Ленхобоевич хөөрэнэ.

Түрэл заводой түүхэ... 1929 онһоо эхилээд, 1964 он болотор урдаһан, зэргэлээ Сэлэнгэ. Хэды шэнээн уһан урдааб даа? Бү хэлээ.

— Оронгын хүн гээшэб,—гээд, Галдан Ленхобоевич омогтойгоор хэлэхэ. Нээрээшье Оронго нютаг дархашуулаар суурхаһан. Уран, нарин дархан Ленхобоев тухай газетэ, журналнууд дээрэ нилээд лэ бэшэгдээ хаш. Шэмэрүүн хүйтэн Сибирь дайдын мододой үндэһэд уран гарнууд соо дуулана...

Заводой түүхэ — хүдэлмэришэ, ажалша Галдан Ленхобоевичой хуби заяанай дэбтэр. Тэрэнэй нэгэ хуудаһые ирая.

Үбэлэй бүрүүлхэн үдэр. Электродвигательдэ хабхаг дархалха хэрэгтэй. Ухаалан зохёогшоднай хоёр чертёж асарба. Нэгыень Москвагай заводто хэһэн... Нилээд үзэжэ, шалгаһанай һүүлдэ. Галдан Ленхобоевич мастертаа хэлэбэ:

— Эдэш ёһоор туршагдаагүй эдлэлнүүд... Ондоогоор хэхэ шухала... Хүйтэндэ хаха буушаха хабхагууд болохо хэбэртэй...

— Чертежой ёһоор хэхэ зэргэтэйбди. Теэд та өөрынхеэрээ хээд үзэгты,—гэжэ мастер хэлэбэ.

— һүүлдэ эбдэрээ һаань, бидэл зэмэтэй болоно аабзабди. Хээ һаа хэһэндэл адляар хэхэ гүбди..

Хэдэн үдэрнүүд үнгэрбэ. Хэбшэн Поляков чертежой ёһоор хэбэ. Ленхобоев өөрынхеэрээ. һүүлдэ туршалган болоходо, Поляковой хэбээр шудхагдаһан шэрэм хабхагууд үнишье болонгүй хүйтэндэ хахаршаба. Харин Ленхобоевой бүтээгээшэ яабашьегүй.

— Хэлээ һэм хари.... Галдан Ленхобоевич алдахалгүй хүн,—гэжэ мастер тархияа маажан, депутадые магтаа бэлэй.

Заводой түүхэ бэшэжэ байһан томо дэбтэрээ Галдан Ленхобоевич стол дээрээ табина. Хэмжүүрээр багашье һаа, түүхэһээ дутуугүй, мүнөөдэрэй ажабайдал, хуби заяанай багахан дэбтэрые баһа дээрэнь табина.

Г. ДАШАБЫЛОВ.

...эе шэлтэй, халзаншаг тол...
...э хүниие үглөөнэй найман
...р Улаан-Үдын «Электрома-
...одой үүдэндэ харахат. Хү-
...н янзаар хубсаланхай, яа-
...р гэшхэлһэн бартаа руу
...раа, ута гэгшын шүбүүгтэ
...мхияа абажа хаяха.
...мүнөөдэр Улаан-Үдын гор-
...путадай таһалга соо һуу-
... Ута гэгшын столой саана
...юушьеб уншана, заахан
...огоо юушьеб баһа бэшэнэ:
...лэй завод. Хэдэн хүнүүдэй
... Новгородская гэжэ үйлсэ.
...бадахи гэр. Заһабарида үни
...болошонхой. Энээн тухай
...и түрүүлэгшэ Павел Васи-
... хэлэхэ хэрэгтэй...»
...гжановай нэрэмжэтэ посе-
...путадай таһалгадань орооб.
...рэжэ үгэнэгүй. һая бии бол-
... депутатска группын түрүү-
... орлогшо нүхэр Булановатай
... Хараалдаад абаабди. Улаан
... һуухадам, хүн зон орохоёо-
...эгүй. Тосхониие ногооруул-
...лта. Хэдэн гэрнүүд үшөө
...үй. Дарасунска үйлсэ. Ямар-
...жэ абаха шухала».
...д дэбтэр соонь шэнэ абаһан
...үүдай олоор жэрытэр бэшэг-
... анхархат. Тэдэ даабаринууд
...э гү, али үгы гү? Энэ дэб-
...зарюу оложо болоно. Уншана-

...лэй заводой тосхондо гэр
...талаар яһала һайн юм һэн.
...өө гэр заһабари тон муу. За-
...комитедэй түрүүлэгшэ Поп-
...өөрэлдөөб... Урагшаа ябаһан
...ы шахуу. Новгородская гэжэ
...арбан гурбадахи гэрые заһа-
...бэ».

...асьевтанай бүлэдэ гайтай
...байна. Нэгэ хүбүүниинь ар-
...эгэ басаганайнь бэе муу.
...басагыень оруулха хэрэгтэй.
... дүүргэгдэбэ».

...а олон тэмдэгүүд... Галдан
...вич монголооршье таталуул-
...а бэшэгэй гуримай ёһооршье
... Ойлгосотой байхынь тула
... нэрэ, обог, үйлсэнүүд, гэр-
...номер доогуур хэдэ дахин зу-

...мэ дэбтэр хэншье хэжэ, бэ-
...дахa юм ааб даа. Теэд би
...нь һанаандаа хадуужа аба-
... мартажархидаг һэн хойноо
...шэнэ ха юмбиб,—гэжэ Гал-
...хобоевич хэлэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Галдан Ленхобоевич Ленхобоев тэрэнгиин үндэһөөр элдэб гоё һайхан зүйлнүүдые хэһэн тухайгаа Буряадай АССР-эй искусствын габьяата ажал ябуулагша, уран зураашa Филипп Ильич Балдаевта хөөрэжэ һууна.

А. МАНТАЕВАЙ фото.

РЕПОРТАЖ

ОГТОРГОЙН ХЭДЫ БҮРХЭГШЬЕ һАА...

Үнгэрөөшэ амаралтын үдэр һэн. Огторгой ноoһон боро нойтон үүлэдээ хатааха гэһэн юумэдэл задалан урижа, баһа үе үе болоод лэ хойто зүгһөө айхабтар һэрюунээр амилаад абана. «Юумэ орохоёо һанаа»,—гээд хүн бүхэн хэлсэнэ. Теэд хэды тиимэ бүрхэг зүдэрүүхэн үдэрэй болобошье, Дээдэ-Онгостойн амаралтын байшантай гэртэ, газаагуур ехэл хүхюутэй зандаа. Мүнхэ ногоон хадхуурнуудаа шүүдэртэ угааһан нарһад, мүшэр һабарнууд дээрээ номин хүхэ тугуудаа барсайшатар үргэһэн бараан бараан улаангирнууд тэрэ замхашагүй зугаа сэнгэлгын һахюулшад мэтэ һаглайлдажа һуугаа һэн...

Тэдэ мододой «һахюул» доро тэбхэр сагааншье, хүхэбтэр сэнхиршье үнгэтэй гэр байранууд, амаржа һууха һандайтай һарабша—беседкэнүүд жэрэлзэн харагдажа, эреэ маряан гоо гоёмсог хубсаһатай хүнүүдэй тэрэ шадар томоотой амгаланаар гэшхэлэлдэхэнь, мүн хатарай талмай, «үндэгэ» мухарюулха гү, али теннис наадаха, городки шэдэхэ, гар бүмбэгөөр гардалдаха газарташье бардаастай хүхюунээр оог шэмээ табилдахань айхабтар элихэнээр харагдажа, соностожо байгаа һэн.

Хатарай талмай дээрэ хүн зон бүришье олон хагшална. Тэрээнэй сагаан боро хорёо хана зубшан, наһажаал, залуушье улад нажылдан һуужа, намжартай зохидоор зугаасажа, хамагай дунда орошоод, хатаржа байгаашадые хаража хүхинэд, энеэлдэнэд. Хүрин хубсаһатай, тэбхэр хара һахалтай, үндэр томо нэгэ хүн дуу дуулажа байгаад, гармошкын абяан доро хотолзон хатаржа, хамагай анхарал хандуулна. Тиихэдэнь: «Батька, үшөө, үшөө... Браво, браво» гэжэ байгаад, хажуу тээһээнь хашхаралдана.

— Энэмнай юун хүн бэ?

— Онохойн леспромхозой модошо дархан Тоглоев,—гээд, хажуудамнай зогсожо байгаа хүн альгаа ташан, амаа тамшаан байна.

— Оhoo...

— Энэшни коммунис ажалай ударник.

— Инженер гү, али багша гү гэжэ һанаалби. Модошо дархан байшаба хаям. Теэд мүнөөмнай алишье хүниие абаһаар илгаруулха гээшэ бэрхэтэйл,—гээд хажуудамнай байһан борохон шляпатай, хүрин хара шарайтай, дундуур нюргатай буряад хүн ажаглаба.

— Үгы, таамнай өөрөө дээдэ һургуулитанай нэгэн бэшэ аабзат,—гээд нүгөө тээһээнь хэншьеб дабхар асуудал табяадхина.

— Хонишон даа.
— Нэрэ обогтнай....
— Намжил Очиров.
— Хаанахибта?
— Сэлэнгын совхозоос.

Тэрэ хүнтээ миин лэ тэрэ дороо танилсашабабди. Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнда ото ябажа гараһан, хэдэн дахин шархатаһан хүн.

— Үбэлжэлгээ эрхимээр дабажа гараабди. Нэгэшье толгойн гарза байхагүй... Оролдосын лэ хүсөөр. Оролдоогүй һаа, ямаршье ажалда гарза гай байдаг гээшэ бэзэ. Хони мал бүришье һаа харууһанай ашаар сэмгэтэй ябадаг амитад хаям даа. Хүхэ ногоон дээрэ тэдэнээ гаргахадаал амархаа ерэлсэбэ гээшэ. Гэдэргээ ехээр һанаа үнөөн болохо юумэ мүнөө үгы,—гэжэ хонишон Очировнай хонхо һонороор зутаалжа ороно.

Энэ леспромхозой хүдэлмэришэнэй хотолзон хатархые, совхозой хонишоной согтой хүхюунээр хөөрэхые ажаглахада, эндэ ерэһэн хүнүүд яһала ямаршьегүй һайнаар амаржа байһаниинь элирнэ гээшэ ха.

Дурсагдаһан амаралтын байшанда («Багша» гэжэ нэрэтэй) мүнөө зунай сезон эхилжэ, манай эндэхюулһээ гадна, баһал Шэтэ, Хёлгын түмэр замшад, уурхайшад, хонишод, механизаторнууд — юрэдөө янза бүриин олон мэргэжэлтэд ерэжэ, бүхэли жэл соо суглууһан «эһэ тортогоо» гээжэ, шадал тамираа һэргээжэ ошохоо ерэнхэй.

Байшангай директор нүхэр Устиновичтай үгэ андалдахадамнай, тэрэ иигэжэ хэлээ һэн:

— Мүнөө зунай сезоной эхилхын урда тээ хамаг шадалаараа болоо гээшэбди. Унталгын гэр байранууд, столово, кинозалтай зунай клуб, беседкэ гэхэ мэтээ арбан хоногой турша дотор аргагүй яаралтайгаар заһабарилжа, шэрдэжэ дүүргээбди. Наранай «торходо» ородог газартаа душ тодхообди... Амарагшаднай шэнэ ургасын үгэрсэ, мангираар хангагдажа эхилээ. Эгээ мүнөө үедэ 235 хүн ерээд лэ байна. Юрэдөө нэгэшье хүн гомдохогүй байха даа.

Директорэй хэлэһэниинь амарагшадай хөөрэһэн дээрэһээ бүришье зүйтэй, зүбтэй боложо үгэнэ. Ажалша айлшадаа һайнаар угтахын хойноһоо зонхилогшодой иимээр оролдожо, ерэгшэдэй өөһэдөө ехэ һанаа дүүрэн амаржа байһаниинь тоншье һайшаамаар лэ!

Р. ЦЫБИКОВ.

...ОЛООРОО ХЭЛСЭҺЭН ӨӨГҮЙ...

...ай зараса-депутат... Хүн зоной ...айдалыень харюулхын, тэдэ...туһын түлөө оролдожо ябаһан ...түүдэй үүргэнь үдэрһөө үдэртэ ...юм. Соведүүдэй хүдэлмэридэ ...ые үргэнөөр хабаадуулжа, ... бүхэндэ Соведүүдэй депута... гурбанайнь нэгэнһээ үсөөн ...шэнээр һунгаха хэрэгтэй гэжэ ...й ЦК-гай Программа соо хэ...

...олохо олон асуудалнуудые ...лгэдэ депутадуудта заримдаа ... болоно. Манай Улаан-Үдын ...ай дэргэдэхи депутадуудай ...центнь—шэнээр һунгагдаһан ... Тиимэһээ тэдэнэй ажалда, ... һайнаар дүүргэхэ хэрэгтэнь ...ай таһалга ехэхэн туһа хүр...гэхэшье зорилготой ха юм. ...адай таһалга гээшэмнай гансал дүй дүршэлэй булан бэшэ, харин бүхы депутадуудай ажал ябуулгые ударидажа байдаг түб гуламта болоно бшуу. Иимэ таһалга унинэй манайда бии һэн, теэд тэрэмнай ямараар хэрэглэгдэдэг байһаниинь манай Соведэй ажалай хэды дутуу дунданууд элеэр гэршэлжэ үгөө. Горсоведэй болон райсоведэй гүйсэдкомуудай хүдэлмэрилэгшэд Ленинград, Эрхүү ошожо, Соведүүдэй хүдэлмэритэй танилсажа ерэһэн юм. Тэдэнэй жэшээгээр бидэ депутадай таһалга түхеэрээбди. Теэд энээхэн богонихон болзор соо хэһэн ажалнай яһала бии. Шэнэ үүсхэлыемнай депутадууд баяртайгаар угтажа абаа.

Депутадай таһалгын ажал түсэблэгдэжэ, саг үргэлжын комисси болон депутадуудай дурадхалнууд хараада абтана. Комиссинуудай зүблөөн дээрэ шиидхэгдэхэ асуудалнуудые үргэнөөр зүбшэн хэлсэһэнэй һүүлдэ тэрэниие хайшан гэжэ һайнаар дүүргэхэ тухай хэлсэжэ, депутадуудта даабари үгтэнэ. Жэшээлхэдэ, культурно-ажаһуудалай комиссиинхид мяханай комбинат ошожо, нүүдэл зүблөө эмхидхэһэн. Тэндэхи райсоведэй болон комбинадта ажалладаг депутадуудай туһаламжаар культурно-ажаһуудалай олохон дутуу дунданууд элирүүлэгдээд, мүнөө усадхагдажа байна. Мүн бэшэшье саг үргэлжын комиссинууд иимэрхүү хэмжээ ябуулга хэһээр. Транспорт, хэлхээ холбооной комисси АТК-3 предприятиин ажалые һайсахан шалгажа үзөө юм. Олохон дутуу дунданууд элирээ. Автобусууд саг соогоо ябадаггүй, гээгдэдэг, эмдэрдэг ушарнууд али олон байгаа бшуу. Мүнөө городойшье хүн зон хэлэхэл даа. Автобусууд саг соогоо ябадаг болонхой, шалгалта ходо боложо байдаг.

Шэнэ гоё мебельдэ хэн дурагүй байба гээшэб? Серовой нэрэмжэтэ мебельнэ фабрикын ажалые нютагай промышленностиин болон ажаһуудалай комиссинууд шалгажа үзэбэ. Фабрикын хүдэлмэрилэгшэдшье эндэ байлсаба. 1965 онһоо эхилжэ, хүн зоной захилаар шэнэ һайн мебель гаргахань. Депутадуудай зааһан дутуу дунданууд усадхагдахань.

Дүй дүршэлөө хубаалдаха, тэрэниие халан абаха хэрэгые депутадай таһалга үргэнөөр эмхидхэнэ. Жэшээлхэдэ, город соо эгээл түрүүлэн байгуулагдаһан Вагжановай тосхоной депутадай группын ажал тухай зүблөөн дээрэ ехэ хөөрэлдөөн болоо. Мүн бэшэшье посёлогуудта депутадай иимэ группанууд эмхидхэгдэжэ эхилээ. Депутадай таһалга эмхидхэлэй иимэрхүү ажал ябуулга олоор хэнэ бшуу.

Депутадай таһалгада депутадуудһаа гадна хүн зон олоороо ерэнэ. Элдэб гомдол, асуудал гарана даа. Эдэниие шиидхэлгэдэ депутадууд туһална. Мүн шэнээр һунгагдаһан депутадууднай элдэб асуудалтайгаар бидэндэ хандана. Гомдол бариһан хүнүүдэй эрилтые хайшан гэжэ дүүргэхэб? һунгагшын асуудалда яажа харюусахаб? Комиссиин үгэһэн даабариие хайшан гэжэ дүүргэхэб? Эдэ бүгэдые горсоведэй гүйсэдкомой хүдэлмэрилэгшэд ойлгуулжа үгэнэ.

Хүн зоной этигэл найдалаа олгоһон хүн—депутат. Бүхы арга шадалаараа хүн зондо туһалхые хүсэнэ. Теэд бэлээр шиидхэжэ болохогүй асуудалнууд гарана даа. Жэшээлхэдэ, гэр байра, саад, ясли. Тиибэшье депутадууд энээндэньшье туһална. Горсоведэй нүхэр А. Р. Гумницта олохон эхэнүүд хандана. Гумниц тэдэндэ арга шадалаараа туһална, хүүгэдыень ясли, саадта оруулна.

Депутат Дорофеева—манай таһалгада ходо ерэдэг. Ерэхэ бүхэндөө шэнэ дурадхал гү, али ямаршьеб асуудалтайл байха. Тэрэ оролдосотой. Жэшээлхэдэ, Банзаровай нэрэмжэтэ үйлсэдэ ажаһуудаг Яков Леонтьевич Попов хүндэ байдалда оробо. Басаган хүбүүн хоёрынь хүндөөр үбшэлэнхэй байгаа. Дорофеевагай оролдолтоор эдээндэ мүнгэн туһа хүргэгдэнэ, нэгэ басаганиинь ажалда ороһон.

Иимэрхүү жэшээнүүдые тоолохо болоо һаа, олон ааб даа.

Депутадаймнай таһалга хооһон байдаггүй, хододоо хүнүүд ерэжэл байдаг юм. Депутадууд даабарияа дүүргэһэн тухайгаа ерэжэ элидхэнэ, шэнэ даабари абана, зүблөөндэ хабаадалсана.

Иимэ шэнэ онол арга ехэл туһатай байна. Депутадуудай ажалые һайнаар ударидаха, тусхай газарнуудта шэглүүлхэ, Соведэй үүргые дээшэнь үргэхэ хэрэгтэ манай таһалга ехэ удха шанартай, аша туһатай. Тиибэшье манай депутадуудай зариманиинь үшөөл энэ таһалгые хэрэглэнэгүй.

А. КРИШМОР,
Улаан-Үдын горсоведэй инструктор.

...СР-эй Наукануудай акаде... Сибириин отделениин ...Дурна зүгэй активна бодо... биологическа институт ...постогто хүдэлмэрилжэ ... Алас-Дурна зүгэй болон ... далайн шухаг амитадай, ...лай аймагуудые химиче... биохимическэ талаарнь ...лхэ гээшэ институдай зо... болоно. Институт наймэн ...торитой. Советскэ Союз ...ха түрүүн байгуулагдаһан ... биохимиин лаборатори ... һонирхолтой һэн. Далайн ...зэмуудай, тусхайлбал, за...й хүгжэлтэдэ нуклеино...лотагай ямар үүргэ дүүр...байһые тэрэнэй хүдэлмэри... шэнжэлдэг. Зураг дээрэ: ...торие даагша Г. Д. Бер... (баруун гарһаа) лобарант... В. Конышева туршалга ...байна.

ТАСС-ай фотохронико.

УСТЬ-ОРДЫН ОКРУГҺОО

ҺОНИРХОЛТОЙ МУЗЕЙ

Эрхүүгэй областиин Усть-Ордын национальна округой Байтаг гэжэ томохон нютагта нютаг хэлэ шэнжэлгын материалнуудые суглуулха зуураа, эндэхи дунда һургуулиин дэргэдэхи музейдэ оробобди.

Буряад хэлэ заадаг багша Аграфена Васильевна Багиновагай 1960 онһоо хойшо багшанар, һурагшадай хүсөөр эмхидхэжэ эхилһэн энэ музей һургуулиинь нэгэ таһалгада байна. «Газар дайдаяа һайса мэдэдэг болохын тула класснаа гадуурхи хүдэлмэреэ литературно-фольклорно кружогһоо эхилээ һэмди. Бидэ түрүүндэ ехэнхинь үльгэр, дуунуудые, оньһон үгэ, таабаринуудые суглуулдаг байгаабди. Мүнөө энээнһээ гадна түүхэ, этнографи, ботаника, зоологидо хабаатай материалнуудые суглуулжа эхилээбди»,—гээд Аграфена Васильевна хөөрэнэ.

Буряад зоной эртэ балар сагай байдалые үхибүүдтэ тодоор харуулха гэһэн зорилго музейн урда табигдана. Тиимэһээ музейн экспонадууд гол түлэб иимэ темэтэй: «Урдань ямар байгаа һэмбибди, мүнөө ямар болообибди».

Хуушанай байдал харуулһан булангдань эрэ, эхэнэр хүнүүдэй эртэ урда сагта үмдэдэг хубсаһа хунар—дэгэл, малгай, утаһан бүһэн, хилэн бээлэй, гутал, дугты мэтэнүүд, мүн элдэб гоёолтонууд табяатай. Арһан бүһэнэй мүнгэн гоёолто дээгүүрнь: «Верхоленскэ уездын дээдэ Худын ведомствын, нэгэдэхи Буура эсэгын Байтаг нютагай Оборой Обогонович. 1901 он» гээд ородоор һиилэн бэшээтэй.

«Буу зэбсэг гэһэн гаршаг доро хуушанай хутага хуйтайгаа, һэлмэ, номо һаадаг харагдана. «Ково люблю, тово дарю. 1845 году» гэжэ алдуутайгаар һиилэн бэшэгдэһэншье һаа, тэрэ үедөө һайнаар хэгдэһэн хэтэ харахада һонин.

«Гэр соохи юумэнүүд» гэһэн гаршагтай стендэ хуушанай модон табаг, аяга, тэбшэ, түйсэ, талхи, хэдэргэ гэхэ мэтын зүйлнүүд олоор табяатай.

Совет, шэнэ үеын байдал харуулһан булангдань П. С. Балтахинов, В. Б. Борсоев тухай, мүн Байтаг нютагай баатар хүбүүн — Советскэ Союзай Герой Василий Хантаев тухай тобшоор хэлэгдэнэ.

«Манай һургуулиие бариһан хүнүүд» гэһэн гаршаг доогуур һургуулиин байшангай зураг, энээниие һайн дураараа бодхоолсоһон дархашуул— Х. Х. Ханхасаев, Б. Б. Бартаханов, Б. Б. Бахрушин болон бусадай фотонууд ханада хадаатай.

Эдэнтэй зэргэлээд Доржи Банзаров, Хоца Намсараев, Аполлон Тороев гурбанай зурагууд харагдана. Тэдэниие һурагшад өөһэдөө зуранхай.

Ой модотой хада өөдэ һурагшадай гаража ябаһан фото, мүн томо томо гэрнүүдэй, ехэ фонтанай хажууда залуушуулай зогсожо байһан зурагууд «Туризм» гэжэ гаршагтань харагдана.

Энээнһээ гадна «Манай нютагуудта ургадаг модод» гэһэн гаршагай доогуур уляаһа, хуһанай, шэнэһэ, нарһанай, мойһо, бургааһанай эшэнүүдые отолоод табинхай.

Байтагай һургуулиин музейдэ ороһон хүнүүд сэдьхэлээ ханажа гарана. Энээниие «һанамжын дэбтэр» соохи олохон тэмдэглэлнүүд гэршэлнэ.

Нютагай музейе һонирхожо хараһанайнгаа һүүлээр һургуулиин багшанар Сергей Иннокентьевич Хадалов Борис Бужгеевич Буинов хоёртой хамта Байтагай хадада гарабабди. Археологууд, түүхэшэдтэ айхабтар шухала һиилбэринүүд — аяар урдын курыкануудай үеын зурагууд (морид, оронууд г. м.) энэ хадын хабсатай шулуунуудта зураатай байна.

Ц. БУДАЕВ.

ПАРАШЮДЫНЬ ЗАДАРААГҮЙ...

(Һүбэлгэн зоригтой нүхэд тухайгаа Юрий БЕЛЕНКО хөөрэнэ)

Советскэ Союзай урда зүгэй нэгэ город шадар мэдээжэ парашютист-спортсменүүд суглараба. Тэдэнэй дунда Советскэ Армиин лейтенант, спортын мастер, СССР-эй суглуулагдамал командын гэшүүн, юһэ дахин дэлхэйн рекордсмен болоһон 23 наһатай Юрий Беленко байлсаа һэн. Тэрэ залуушье һаа, уласхоорондын олохон мүрысөөнүүдтэ амжалтатайгаар хабаадажа, шадабари, тэсэбэриин горитойхон эрилтэнүүдые сүм дүүргэһэнэй ашаар парашюдаар 900 шахуу һүрэлгэ хэжэ амжаһан байна. һүрэлгэнь хододоо амжалтатай байһан аад, нэгэтэ юрын һүрэлгын үедэ иимэ ушар болоһон юм...

1000 метр үндэрһөө спортсменүүд һүрэлгэ хэжэ, парашюдай торгон шүхэрнүүд огторгойе бүрхөөбэ. Тиихын забһарта нэгэ спортсменэй гол парашюдынь задарбагүй. Тэрэнэй хоёрдохи парашют задаржа эхилбэшье, түрүүшынхиингээ татуурганудта бусайдалдашоо. Газарһаа хаража байһан зон агшан зуура амяа татан бахардашабад. Энэ үеэр парашютист тогтон торонгүй унажал ябаа.

Ефрейтор Анатолий Чекирда гэнтэ һуга харайн: «Стол», түргөөр «стол» гэжэ ябаад, брезент тээшэ гүйбэ. Ойронь байһан парашютистнууд тээлмэрдэжэ байлтагүй, мүн лэ бушуу харайлдаа. Тэдэнэр нүхэрэйнгөө бодолые гансата тааһан байгаа бшуу. Унажа ябаһан нүхэрэйнгөө газар сохин буухагүйнь тула тэрэниие брезент дээрэ тодожо абаха гэжэ Чекирда һанаашалһан байба. Теэд, «столынь» парашют оройдог полотенцын түхэлтэй — утаашаа арбан хоёр, хүндэлөөшөө метр — брезент һааб даа. Тэрээн дээрэ шулуун шэнгеэр унажа ябаһан хүниие оножо буулгахань айхабтар бэрхэтэй байгаа. Теэд одоо олон юумэ ухамайлжа байха саг аал — абарагшадай хубида арбаад секунда үлэнхэйл! Парашютистнууд «столоо» дэлгээд, нүхэрэйнгөө унаха газарые гүйдэл дундаа тухайлан, шадал соогоо харайлдабад. Комбинезонтой, дүрбэн килограммай ботинкануудтай тэдэнэй гүйхэ хүшэр байбашье һаань, энээн тухай бодоогүй. Юуб гэхэдэ, секундын хуби үнэтэй байгаа ха юм.

Арайшье гэжэ нүхэдэйнгөө «стол» татажа үрдимсөөр парашютист толгой дээгүүрнь хиидэжэ үнгэрхөөр забдаба. Нюдэ сабшаха зуура газар сохин унажа болохо байгаа. Тиигэбэшье Чекирда «столоо» угзаран, парашютист доро тодожо үрдибэ. Шанга сохисоһоо дорьбоһон парашютист «стол» дээрэ тогтонгүй, газар дээрэ буугаа. Тиигэбшье тэрэнэй буудал «столой» ашаар зөөлэрүүлэгдээ ха юм. Гайхалтай һонин иимэ ушар тохёолдоо. Тэрэ унааша нүхэрнай — Юрий Беленко гансал хүлөө бага сага бэртээд, үхэлэй һабарһаа юрэ бусаар мултарһан байна. Тэрэ дары медицинын түргэн туһаламжа үзүүлээд, СССР-эй Элүүрые хамгаалха министерствын травматологиин ба ортопедиин түбэй институдта ябуулаа. Юрий Беленкотэй хөөрэлдэхэдэ, бэем һайн, һаяар отрядтаа ошохоб гэжэ хэлээ бэлэй. Тэрэниие эмшэлжэ байдаг врач Вера Кудряшова мүн лэ иимэрхүү һанамжатай байгаа.

— Парашютна спортоо саашадаа эрхилхэ гүт?— гэһэн минии асуудалда: — тиигэнгүй яахаб. Энэтнай минии ехээр дурладаг спорт юумэл. Гэнтын ушарай тохёолдоһондо, энэ спортоо орхижо яагаад болохоб,— гэжэ харюусаа һэн. — 1957 ондо Ставрополиин клубта парашюдаар буужа һураа һэм, тиихэдэ 16-тай байгааб. Армида алба хэхэ үедөө, 3 жэлэй саана, СССР-эй спортын мастер болоо һэм. Парашюдай спортые минии һамган Францеуа баһал һонирходог юм. Спортын 1-дэхи разрядтай, 500 дахин һүрэһэн байха.

— Больницада байхадатнай, хэн эрьеэб?

— Нилээд олон хүн ерэһэн байха: нүхэд—спортсменүүд, парашют туршагшад, генералнууд болон офицернүүд, мүн орйдоошье минии таняагүй нүхэд. Тэдэнэр барандаа минии хүсэд эдэгэхые хүсэдэг. Нэгэнтэ бэшэ СССР-эй дэлхэйн рекордсменка болоһон Надежда Пряхина ерээ һэн. Табан жэлэй саана Болгарида үнгэргэгдэһэн уласхоорондын мүрысөөндэ мүн лэ нам шэнгеэр гэнтын аюулда ороһон юм. Тиихэдээ газар шангаар дайраһан байгаа. Тиигэбэшье һаань, врачнар ами наһыень абаржа шадаһан.

— Абарагдаһанай түлөө хэндэ илангаяа ехэ баясхалан хүргэнэт?

— Нэн түрүүн «стол» дээрэ намайе буулгаһан нүхэдтэ ааб даа. Газарта буугаад байхадаа, мэдээ табяагүйшье һаа, юун болооб, хайшан гээд амиды үлэбэбиб гэжэ, сэхыень хэлэхэдэ ойлгожо ядаа һэм.

Намайе хэн абарааб гэжэ больницада байхадаа мэдээ һэм. Частиимнай дарга намда ерэхэдээ, Советскэ Союзай маршал Р. Я. Малиновский абарагшадташ тусхай приказаар баясхалан хүргөө гэжэ хөөрөө һэн. Энэ ушар намайе ехэтэ баясуулаа.

һүбэлгэн, зоримгой младша сержант И. Фасхутдинов, сержантнар А. Богданов, Н. Накоренко, солдат В. Потокин болон курсант В. Куницкин гэгшэд гарай часынуудаар, ефрейтор Анатолий Чекирда — нэрынь бэшэһэн алтан часыгаар шагнагдаа. Сэхыень хэлэхэдэ, тэдэ нүхэд өөһэдынгөө ами наһа гамнаагүй ха юм. Секундын 15—16 метр түргэнөөр унаһан би 70 килограмм шэгнүүртэй байгааб. Хэрбээ тэдэнэй нэгэн дээрэ унаа һаа, гансашье би бэшэ, дайрагдаһан хүн аюулда орожо магад байгаа бшуу. Намайе абарагшад эрхим солдадууд. Тэдэнэр бултадаа шахуу парашютна спортын мастернууд юм. Анатолий Чекирда — 500, Николай Накоренко — 640, Ибрагим Фасхутдинов 650 һүрэлгэ хэһэн байха. Нёдондо тэрээн тухай, мүн бусад нүхэд тухайнь дэлхэйн олохон газетэнүүд бэшээ һэн. Юуб гэхэдэ, тэдэнэр (6 хүн) парашютна спортын түүхэдэ түрүүшынхеэ Москвада, В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ түбэй стадион дээрэ булэгөөрөө дабхэрэн бууһан байгаа. Ибрагимай аха —Абдулла — мүн лэ парашютист, спортын мастер. Чекирдатай «столой» заха барилсаһан Валерий Потокин баранһаа хүсэтэй юм. Армиин албанда тагдахын урда тээ Ленинградтахи Монетнэ дворто ашаалагшаар ажалладаг байгаа.

Юрий Беленкотэй уулзаһанайнгаа удаа, Советскэ Союзай Герой Натан Стратиевскитэй телефоноор хөөрэлдэжэ, агаарта болоһон ушарал тухай һанамжаяа хэлэхыень дурадхабаб.

— Би гайхахын ехээр гайхааб. Теэд, гайхангүй байхаар гээшэ аал. Юрий Беленко шэн зоригтой, эгэршэгүй тэсэмгэй байһанаа харуулаа. Тэрэнэй нүхэд угаа һүбэлгэн, түргэн мэргэн хүнүүд байба.

— Юрий Беленкын баатар тэсэбэреэр омогорхоноб. Парашютистнуудай инструктораар минии ажалладаг В. П. Чкаловай нэрэмжэтэ Түбэй аэроклубта энэ ушар тухайл хөөрэлдэнэ. Энэмнай нээрээшье, тон хомор үзэгдэл гээшэ даа. Парашютистнуудые хэзээшье, хаанашье «стол» дээрэ тодожо буулгаагүй байха,—гэжэ мэдээжэ совет парашютистка, дэлхэйн рекордсменка нэгэнтэ бэшэ болоһон, СССР-эй спортын габьяата мастер Галина Пясецкая ярина.

Николай ЧАЙКА,
АПН эй корреспондент.

ЭД ХЭРЭГСЭЛЭЙ ВЫСТАВКЭ

Июнiин 15-да Улаан-Үдын культура болон амаралтын парк дотор арадай хэрэглэлэй эдлэлнүүдые харуулха выставкэ нээгдэбэ. Выставкын нээлгэдэ городой ажалшад олоороо хабаадалсаһан байна.

Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшын орлогшо нүхэр В. И. Черныш выставкэ нээхэ зуураа арад зоной материальна тэнюун байдалай хэмжээнэй улам дээшэлхэ тума тэдэнэрэй эд бараа, эдеэ хоолой зүйлнүүдые хэрэглэхэ эрилтэ улам ургана гэжэ тэрэ өөрынгөө үгэ дотор хэлэнэ. Выставкэ июнiин 15-һаа 22 хүрэтэр долоон хоногой туршада хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлхэ юм.

КПСС-эй обкомой, республикын Министрнүүдэй Соведэй шиидхэбэреэр эмхидхэгдэһэн энэ выставкэдэ Зүүн-Сибириин арадай ажахын соведэй болон республикымнай промышленна предприятинуудай бүтээн гаргаһан эдлэлнүүд табигдаһан байна. Хамта 700 гаран зүйлэй эдлэлнүүд эндэ харуулагдана.

Выставкэдэ Эрхүүгэй, Улаан-Үдын, Хяагтын болон бусад предприятинууд хабаадалсаба. Жэшээнь, Хяагтын трикотажна, гуталай фабрикануудай, Эрхүүгэй «Ангара» гэжэ гутал оёдог фирмын, Улаан-Үдын валенка гаргадаг фабрикын «Коминтерн» артелиин, Галуута-Нуурай оёдолой фабрикын, Байкало-Кударын районой промкомбинат болон бусад выставкэдэ хабаадалсана.

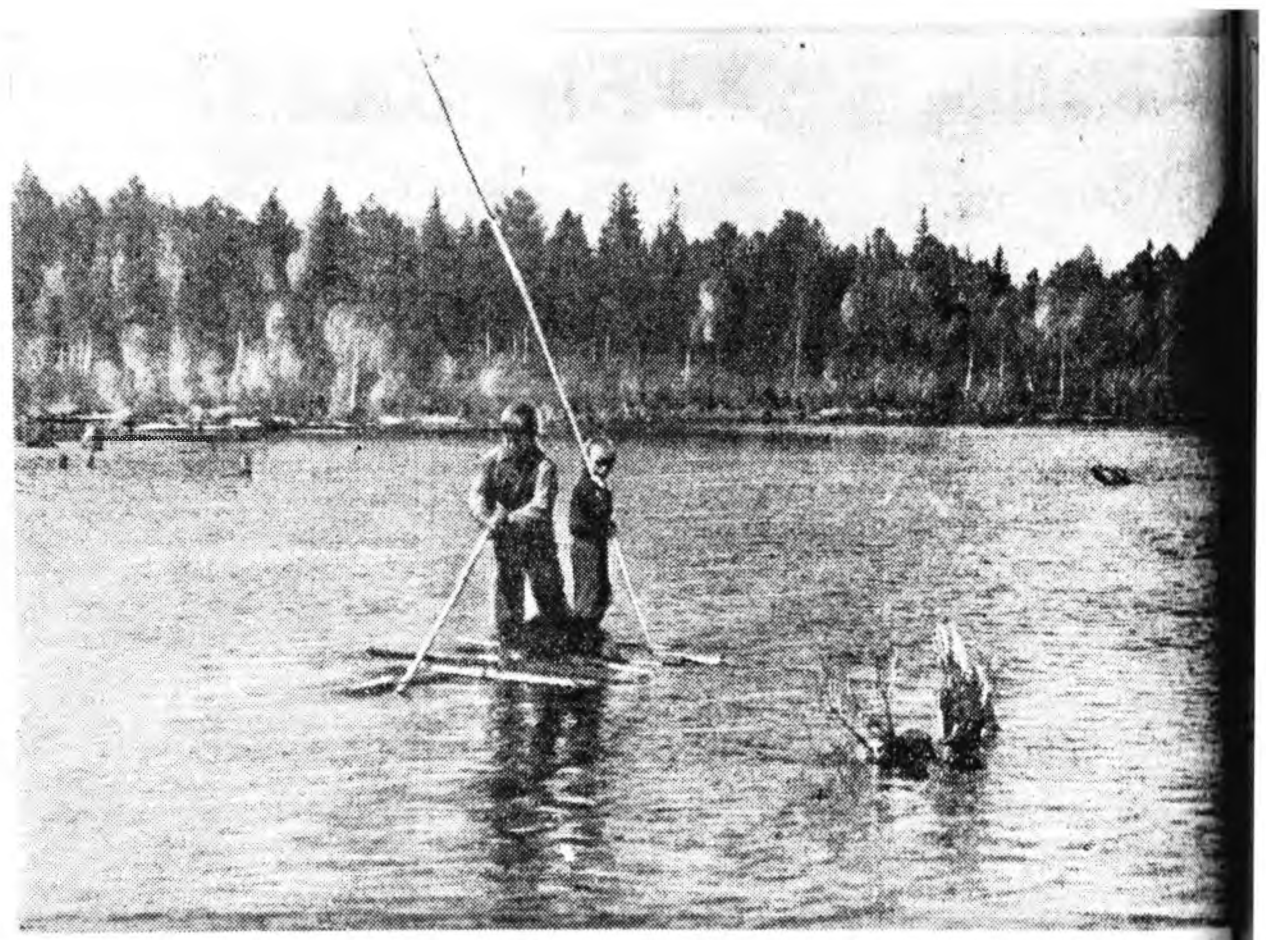
Выставкын павильонууд соогуур табигдаһан зүйлнүүдые хараябди. Главна павильоной нэгэ таһагта ороходо стул, столһоо эхилээд комод, шифоньер, диван, трюмо, телевизор радиоприемник табидаг тумбочка гэхэ мэтэ бэшэ бусад олон хэлбэритэйгээр бүтээгдэһэн гэрэй хэрэгсэлнүүд табяатай. Тэрэнэй нэгэ буланда хоёр таһалгатай байратай айлай гэртэхи мебель дүүрэнээр харуулагдана. Тэрэ хадаа айлнуудай гэртээ ямар мебель хэрэглэхэ байһаниие, тэрэнээ хаанаа хайшан гээд табихые дурадхана.

Павильоной нүгөө нэгэ хахадта орохолоор үхибүүдэй элдэб нааданхай, Эрхүүгэй Хайтинска шаажан амһарта (фарфорово) бүтээдэг заводой гаргаһан продукци, Улаан-Удэ Кировэй нэрэмжэтэ заводто бүтээгдэдэг шаажан шараһан элдэб амһарта, мяха-консервын комбинадай бүтээдэг яһан шагта эбэр һам, хилгааһан хюуза, биир, үдөөр хэгдэһэн дэрэ подушка, мүн түмэр, модон оро болон бусадые харуулагдана.

Хүнгэн промышленностиин бүтээн гаргадаг промышленна эд бараа выставкын нүгөө павильон соо табигданхай. Тэндэ Улаан-Үдымнай нарин сэмбын фабрикада бүтээгдэдэг бүд бараан, Эрхүүгэй болон Улаан-Үдын оёдолой фабрикануудай оёһон үбэл, зунай хубсаһан, мүн гутал, трикотажна нэхэмэл хубсаһан гэхэ мэтэ хүнүүдэй анхарал ехээр хандуулна.

Выставкэ нээлгэтэй хамта культура болон амаралтын паркын зунай театрай байшан соо Эрхүүгэй моделиин байшан байгша сезондо оёгдожо үмдэгдэдэг болоһон шэнэ шэнэ хубсаһануудые тэрэ байшангайхид үмдэжэ харуулаа.

Н. ЦЫБЕНОВ.

Эдир хүбүүд «холын аян замда мордобо».

Ц. БАБУШЕЕВЭЙ фото.

ШАЛГАЛТА ЭХИЛЭЭ

Намжаа һайхан нажар. Нимэгоё сагай уларилай эхилхэдэ һургуули, институдуудта ажалай халуун хаһа—шалгалта болодог ааб даа. Мүнөө Буряадай хүдөө ажахын институдай студентнэрэй дунда шалгалта боложо эхилбэ. Эдэнэрэй зариманиинь нэгэдэхи, хоёрдохи, дүрбэдэхи курсын шалгалта, нүгөөдүүлынь—табадахи курсынхид ажабайдалай арюун замда гарахын түлөө унтаха нойргүй, ном һудараа үзэжэ, гүрэнэй шалгалта үгэжэ байна. Институдай ветеринарна факультедтэ һуралсажа ябаһан 78 залуу мэргэжэлтэд, диплом абаһанай һүүлээр Красноярск, Примори болон Хабаровска хизаарай, Буряадай, Якадай АССР-нүүдтэ, Эрхүү, Сахалинай областьнуудта ажаллахаар ошохо болонхой.

Түрүүшын шалгалта. Үшөө тиихэдэ шэнэ ёһоор ниилүүлэгдэһэн предмедүүдээр түрүүшын жэлэй шалгалта үгэһэн байна. Эдэнэр политическэ экономи, социалис хүдөө ажахын экономико эмхидхэхэ гэһэн предмедээр шалгалта үгэхэдөө яһала һайн дүн харуулаа. Студентнэр Любовь Кузьмина, Людмила Прудченко болон бусад 52 студентнэр түрүүшынгээ шалгалтые «5», «4» гэһэн сэгнэлтэ дээрэ үгэһэн байна.

Л. ГАРМАЕВА.

Зураг дээрэ: 1. студент Николай Федоров шалгалта үгэжэ байна. 2. «Харая, хэмнай харюусажа байна хаб».

1

2

ФУТБОЛ

ТОМСКЫНХИД ТҮРҮҮЛЬЭЭР

РСФСР-эй зургаадахи зонын «Б» классай футболистнууд ээлжээтэ 8—9-дэхи уулзалгануудаа үнгэргэжэ, шадамар бэрхээр наадаһан командануудынь очконууд дээрээ очко нэмэжэ, улам урагшаа дабшаба. Жэшээнь, Барнаул городой «Темп» бүлгэмэйхид һүүлшын хоёр уулзалга эрхим һайнаар үнгэргэжэ, Комсомольск-на-Амуре городой «Авангардые» 5:1, Благовещенскын «Амур» бүлгэмэйхидые 2:1 гэһэн тоотойгоор шүүжэ, дүн хамта 10 очкотой болоо. Тиигэжэ эдэнэрнай таба-зургаадахи һууриһаа 3—4-дэхи һуурида гараба.

Владивосток городой футболистнууд 16-һаа 10 очкотой болонхой. Эхинһээ хойшо һайнаар наадажа ябаһан Прокопьевскын «Шахтер» Ангарск городой «Старт» бүлгэмэйхидтэ 1:2 тоотойгоор шүүгдэжэ, 12 очкотой, хоёрдохи һуурида гараба. Мүрысөөнэй таблицые 14 очкотой болоһон Томск городой «Торпедо» бүлгэмэйхид толгойлжо ябана.

Ангарск, Усть-Каменогорск городуудай командануул тус тустаа 9—9 очкотой, таба-зургаадахи һуурида гараһан байна. Удаадахи һууринуудые Хабаровск, Шэтэ, Красноярскын футболистнууд эзэлээ. Эдэнэрнай 8—8 очкотой болонхой. 10—13-дахи һууринуудта Улаан-Үдын, Омскын, Рубцовскын, Кемеровэй командануул гараба. Эдэнэр 16-һаа 7—7 очконуудтай. Комсомольск-на-Амуре, Новосибирск, Семипалатинск городуудайхид—5, Благовещенскын «Амур» 4 очкотой болоо. Эрхүүгэй «Ангара» командынхид мүнөө дээрээ гурбахан очкотой, һүүл барижа ябаһаар.

ЭРХИМЛЭГШЭД 11 ОЧКОТОЙ

Футболоор республикын түрүү һуури эзэлхын түлөө үнгэргэгдэжэ байгаа мүрысөөнэй ээлжээтэ наадан болобо. «Динамо» стадион дээрэ Закаменскын «Металлург» «Байкал II» командые 2:0 тоотойгоор шүүжэрхёо. Мүн энэ стадион дээрэ наадаһан «Электромашина» заводой футболистнууд Галуута-Нуурай «Шахтерые» шүүһэн байна. ЛВРЗ-гэй «Локомотив»—«Восток», «Пищевик»—«Торпедо» командануул тэнсээ.

Хойто үдэрынь 3:1 тоотойгоор ЛВРЗ-гэй «Локомотив» Закаменск городой «Металлург» командые шүүһэн байна. «Байкал 1» бүлгэмэй футболистнууд транспортын «Локомотивые» 3:1, «Электромашина» заводой командые 3:0 тоотойгоор шүүгээ. Тиигэжэ эдэнэрнай абажа боломоор 12-һоо 11 очкотой. «Пищевик», «Восток», ЛВРЗ-гэй «Локомотив» бүлгэмэй командануул тус тустаа 9—9 очкотой болонхой.

И. ПОЛИКАРПОВ.

Ехээр ороһон аадар бороон

Зунай түрүүшын һара—июнь республика доторнай ехэ шииг нойто асараа. Үнгэрһэн түрүүшын арбаад хоногой туршада хаа хаанагүй аадар бороон ороһон байна. Июниин 16-най үдэр республика дотор дахин аадар бороон ороо. Сүүдхын туршада Баргажан, Удинскэ—4, Гохондо—6, Мухар-Шэбэртэ—7, Торидо—8, Улаан-Үдэ, Хори, Түнхэндэ—9, Бэшүүр, Хяагта, Юрөө, Гүндэдэ—11 Ново-Селенгинскдэ—13, Кабанск, Могойтодо—22—27, Багдаринда 51 миллиметр хүрэтэр шииг нойтон ороһон.

Аадар бороогой ороһоной һүүлээр республикын урда зүгһөө дулаан агаар хүрэжэ ерэһэн байна. Тиигэжэ шииг нойто ехээр абаһан ургаса нэгэ жэгдээр гаража, хүдөө ажахын ажалшадые баясуулна.

Н. АФОНИНА,
Улаан-Үдын гидрометбюрогой сагай уларил шэнжэлхэ таһагай начальник.

БУРЯАД ҮНЭН

4-дэхи нюур.
1964 оной июниин 18.

ДАЙ ЖҮРӨӨДЭГШЭДЭЙ АМЫЕНЬ ТАТАХА

Лаосой патриотическа хүсэнүүдэй хиналта доро байдаг районуудта Американ сэрэгэй авиаци энэ неделидэ дахяад дээрмэдэлгын дошолго хэжэ ороо. Тиигэжэ америкынхид Индохитадай хахад арал дээрэ эзэрхэг аашаяа үргэдхэнэ, Лаос тушаа Женевэдэхи хэлсээнүүдые элитээр эбдэнэ. Пентагон хадаа Индохитадай хахад аралай бэеэ абанги оронуудые дайнда татан оруулалсажа, Урда Вьетнамда Американ сэрэгэйхидэй урагшагүйдэжэ байһые хүсэлдүүлхэ һэдэлгэ гаргана гээшэ.

Урда Вьетнамда хэгдэжэ байһан «уршагта муухай дайн байлдаае» бүхы дэлхэй дээрэ буруушаагдадаг байһаниинь мэдээжэ. Американ недели бүридэ олон миллион тиражтайгаар гаргагдадаг «Лайф» гэжэ хэблэл Урда Вьетнамда США-гай хэжэ байһан харата аашын бүхы муу муухай талыень ээлжээтэ номертоо элишэлэн харуулаа. Энэ хадаа «уршагта муухай дайн байлдаанда» Холбоото Штадуудай өөһэдынь хүн зоной ямар ехээр дурагүйлхэдэг байһые гэршэлэн харуулжа үгэнэ.

США уршагта муухай дай һүжэрөөгөөд, бэрхэтэй хэсүү байдалда өөрыгөө оруулаа. Зүгөөр арадуудай эрид шанга буруушаалгануудые анхаралдаа абалсан, зүб бодол гаргажа, энэ бэрхэтэй байдалһаа гараха һэдэлгэ хэхын орондо Американ политигууд болон генералнууд «уршагта муухай дайнда» бусадые татан оруулха гэжэ оролдоно.

Һүүлшын хоёр неделиин турша соо Американ дипломатиин Лондондо Бангкокто, Сайгондо үнгэргэһэн хэдэ хэдэн зүблөөнүүд энээнтэй нягта холбоотой. Эгээн эсэстэнь Гонолулуда (Гавайска аралнууд) сэрэгэй дипломатическа ехэ зүблөөн болоо. «Уршагта дайн байлдаае» Вьетнамай Демократическа Республикада дэлгэрүүлхэ тухай, Лаосой газарта Американ самолёдуудай харата муухай дээрмэдэлгын дошолгонуудые үргэлжэлхэ тухай, Камбоджын хилэ дээрэ сэрэгэй хүсые шэнээр харуулха тухай гэхэ мэтын заналтанууд Гонолулуһаа хэгдэдэг болоһон байна.

Зүүн Урда Азида Американ империалис политика бэелүүлхэ һэдэлгые США-гай союзнигууд тиимэ ехээр дэмжэнэгүй.

США-гай союзнигууд, тусхайлбал, Англи тухай хэлэхэ болоо һаа тэрээндэ өөрынь хэрэгүүд яһала олон гэжэ ажаглаха хэрэгтэй. Англи Аравиин хахад аралай урда талын хубида ехэ оролдолгонуудые гаргажа, Адендэхи байдалаа хуушаарнь үлөөхые оролдоно. Тиимэһээ Англиин сэрэгэй авиаци Йеменэй һуурин газарнуудта һаяхан жэгшүүритэй муухай дошолгонуудые хэһэн байгаа бшуу. Хоёр ондоо системын энэ райондо бэелүүлдэг политикые сасуулхадаа Англиин «Дейли Телеграф» һаяхан иигэжэ тэмдэглэһэн байна: «Сэр Алек Хьюм араб утсагаатаниие бомбодохо захиралта үгэнэ, тиихэдэ г-н Хрущев Асуанай хаалтые нээнэ».

Женевэдэхи хэлсээнүүдэй хуби заяан тухай дэлхэйн олониитын һанаагаа зобожо байһаниинышье ойлгосотой. Үшарынь Американ зарим политигууд һунгалтын урда тээхи үедэ эзэрхэг түримхэй мэдүүлгэнүүдые хэдэг байна бшуу. Республиканска партиһаа США-гай президентын тушаалда кандидат Барри Голдуотер вьетнам арадта эсэргүү «уршагта дайнда» атомна зэбсэг хэрэглэхые уряалһан байгаа. Энэ уряань буруушаагдаха ёһоороол буруушаагдаа. «Урда Вьетнам дээрэ атомна бомбын орондо Барриие хаяжархие» гээд Американ олон городуудай һунгагшад хэтэрмэ ехээр дай жүрөөдэгшэдэ харюусаһан байна бшуу. Зүгөөр Голдуотер партиин национальна съезд дээрэ президентын кандидадаар дэбжүүлэгдэхэ гэжэ республиканецуудай Калифорни штадай партийна организацяар энэ үедэ баталагдаһан байгаа.

Парти дотороо ямар бодол баримталдаг байһан дээрэһээ республиканска ударидагшадай Голдуотерые сагааруулха гэжэ оролдоһые тухайлжа болохоор байна. Урда Вьетнамдахи дайн тухай асуудалаар сенатор Голдуотерой «атомна заналтые» балартуулха гэжэ республиканска хүтэлбэриин оролдолго гаргажа байха үедэнь, засагаа гартаа барижа байһан демократическа партиин түлөөлэгшэд энэ дайн байлдаае бүри һүжэрөөхэ, бусад оронуудта дэлгэрүүлхэ гэжэ эрмэлзэжэ ороһон байна.

Индохитадай хахад аралнууд тушаа бэелүүлжэ байһан политикынгаа урагшагүйдэһые һунгалтын болохо жэлдэ мэдэрхэһээ Холбоото Штадуудай зонхилхы этэгээдүүд айдаг. Өөһэдынгөө ябуулгада энэ сошордолгоёо хүтэлбэри болгодог байгаа һаань, тус райондо Американ сэрэгэйхидэй гэмтэ хэрэгүүдээ бүри ехээр һүжэрөөлгын хойноһоо дэлхэйн бусад оронууд тэсэмгэйгээр ажаглан хараад һуужа шадахагүй.

Зүүн-Урда Азида арсалдаа тулалдаа улам үргэдхэхэ гэһэн америкынхидэй түсэбые дэлхэйн олониитэ эрид шууд буруушаана. «Манай аюулгүй байдалда гай түбэг татахаар аашануудаа болюулха тухай Холбоото Штадуудта бидэнэр эрилтэ хэхэ уялгатайбди» гээд Франциин «Комба» газетэ бэшэнэ.

Американ декларацинуудай үнэн сэдьхэлһээ хэгдэдэг, мүнөө сагай олон шухала асуудалнуудта гүрэнэй ямараар хандадаг тухай дэлхэй дээрэхи хэдэн олон миллион хүнүүд Индохитадта боложо байһан юумэнүүдтэ үндэһэлэн зохихо тодорхой дүгнэлтэ хэжэ шадаха байна. Женевэдэхи ... шэ мүнөө хүнүүд дахяад анхаралаа хандуулна. Буу зэбсэг хуряаха талаар 18 гүрэнэй комитедэй сесси дахин эхилээ. Москвагай договорой ... тые арьбадхан тодорхой хэлсээнүүд баталагдаха аргатай байһан ... заседаниинуудай эхилхын урда яһала этигэлтэй үгэнүүд дуулдаһан байна. Буу зэбсэг хуряаха тухай хэлсээ баталхын тулада али бүхы боломжонуудые Женевэдэхи хэлсээнэй үедэ советскэ делегаци харуулаа. ... ядерна зэбсэг ошохо газартань ... дэг оньһон түхеэрэлгэнүүдые усадхаха гатай холбоотой тодорхой асуудалнуу... дые шиидхэлгэ хүнгэдхэхын ... бодото алхамуудые хэхэ гээд совет... түлөөлэгшэ В. А. Зориной хэһэн мэ... дүүлгэ дэлхэйн олониитэдэ, хэб... мэдээжэ болоһон байха юм. 18 гүрэ... нэй түлөөлэгшэдһөө бүридэһэн комитедэй заседаниинуудай амжалтатай байха байһанда этигэдэг тухайгаа ... руун гүрэнүүдэй, тэрэ тоодо, США-гай түлөөлэгшэд элирхэйлэн мэдүүлэһэн байна. Баруун гүрэнүүд эдэ дабаринуудаа гансахан лэ үгөөрөө дүүлхэ бэшэ, харин бодото хэрэг дээр батадхаха ёһотой гэжэ арад хүлеэнэ. Американ зарим дипломадууд, генералнууд, тэрэшэлэн бүхы түхэлэй «хиитэйшүүл» ... эсын эзэрхэг түримхэй заналтануудые хэжэ, амгалан байдалда гай түбэг татахаяа болихо ёһотой.

С. БЕГЛО...
АПН-эй шэнжэлэгшэ.

Норвегиин компартиин ЦК-гай пленум

ОСЛО, июниин 16. (ТАСС). «Фрихетен» газетын мэдээсэһэнэй ёһоор Норвегиин коммунис партиин ЦК-гай пленум июниин 13—14-дэ болоо. Съездын хүдэлмэриие партиин түрүүлэгшэ Э. Левлиен хүтэлбэрилөө. Хэдэ хэдэн эмхидхэлэй асуудалнуудһаа гадна, хэблэлдэ — «Фрихетен» газетэдэ, «Ню Тид» гэжэ недели бүридэ гарадаг хэблэлдэ партийна туһаламжа үзүүлхэ тухай асуудал зүбшэн хэлсэгдээ. Партиин ээлжээтэ XI съезд 1965 оной мартын 26—28-да болюхо гэжэ шиидхэгдээ. Комитедүүд, тусхайлбал, съездэ бэлэдхэл хэхэ комитет байгуулагдаа.

Дэлхэйн коммунис хүдэлөөнэй байдалые ЦК мүн лэ зүбшэн хэлсээ. Энэ асуудалаар И. Фогт элидхэл хээ. ЦК-гай болон партиин конференциин урда тээнь хэһэн мэдүүлгэнүүдэй ёһоор, уласхоорондын коммунис хүдэлөөнэй нэгэдэлые хангаха ажал ябуулгаяа үргэлжэлүүлхэ эрхэ түлөөлэлгэ секретариадта партиин ЦК олгоһон байна.

500 жэлэй хани барисаан

КОПЕНГАГЕН, июниин 16. (ТАСС-ай тусхай корр.). Табан зүүн жэлэй хани барисаан гэһэн темэтэй выставкэ мүнөөдэр Копенгагенда зураглан харалтын искусствын музей соо нээгдээ.

Выставкэ «СССР ба Дани — табан зуун жэл» гэһэн нэрэтэй. Энэ нэрэ хадаа Даниин болон Росиин — Советскэ Союзай хоорондо үни холоһоо тогтоһон хани ёһоной харилсаае харуулжа үгэнэ.

Гадаадын оронуудтай соёл культурын холбоо байгуулха талаар СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй гүрэнэй комитедэй түрүүлэгшэ С. К. Романовский выставкые нээгээ. Даниин болон Советскэ Союзай арадуудай хоорондохи харилсаануудые харуулжа үгэһэн документнүүдтэй үргэн олониитын танилсаха арга олгоһон выставкэ эмхидхэгшэдтэ тэрэ баясхалан хүргөө.

Һаадгүйгөөр наймаа хэхэ түрүүшын алхам

ЖЕНЕВЭ, июниин 16. ТАСС-ай корреспондентнүүд Г. Шишкин, Г. Драгунов иигэжэ дамжуулна:

Худалдаа наймаанай болон хүгжэлтын талаар ООН-ой конференциин һүүлшын пленарна заседани үсэгэлдэр һүниин 12 час болохоёо байхада хүдэлмэреэ дүүргээ.

Конференци хадаа худалдаа наймаанай-экономическа харилсаануудай бодото документые — уласхоорондын худалдаа наймаанай болон дэлхэйн экономическа холбоо барисаанай хүгжэлтые тодорхойлһон гол ёһонуудые хараалжа, баталан абаһан байна. Эдэ гол ёһонууд хадаа баруун гүрэнүүдэй ехээр дурагүйлхөөшье һаань, түгэсхэлэй тогтоолой гол текст соо оруулагдаһан байна. Ороной экономикодо гүрэнэй секторэй шухала үүргэтэй, гүрэнэй шатаар гадаадын худалдаа наймаа хүгжөөхэдэ таарамжатай гэжэ дипломтическа конференцинүүдэй түүхэдэ анха түрүүнээ уласхоорондын документ соо бэшэгдээ.

Шэнэ бэеэ даанхай гүрэнүүдтэй худалдаа наймаа хүгжөөхөөр, эдэ оронуудһаа түүхэй эд, полуфабрикат, бэлэн болгогдоһон эд бараа ойрын үе соо хэдэн дахин ехээр худалдажа абахаар социалис оронуудай бэлэн байһаниинь конференциин шиидхэбэринүүд соо һанал хангяар тэмдэглэгдэһэн байна. Экономическа бэеэ даанхай байдалай түлөө, колониализмын хойнолонгуудые усадхахын түлөө залуу оронуудай тэмсэлдэ социалис гүрэнүүдэй дэмжэлгэ үзүүлдэг тухай Индиин, Кениин, хүгжэжэ байһан бусад оронуудай түлөөлэгшэд гүнзэгы ехэ баяр баясхалантайгаар хэлэһэн байна.

Конференци хадаа бүхы оронуудай аша туһада таарууагаар, үнэхөөрөөл тэгшэ эрхэтэй худалдаа наймаанай болон экономическа харилсаануудые дэлхэй дээрэ тогтооха талаар түрүүшын зүгөөр угаа шухала алхам болоно.

Арсалдаа зайсуулжа болохо

ЖЕНЕВЭ, июниин 16. ТАСС-ай корреспондент Г. Драгунов иигэжэ дамжуулна:

Буу зэбсэг бүгэдэ ниитээрээ, хүсэдөөр хуряаха тухай договорые бэлэдхэхэ тухай асуудалаар Советскэ правительствын баримталдаг хараа бодолые СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министрэй орлогшо В. А. Зорин 18 гүрэнэй түлөөлэгшэдһөө бүридэһэн комитедэй заседани дээрэ мүнөөдэр найруулан хэлээ. Ядерна зэбсэг хуряаха талаар комитедэй мүнөө хүрэтэр урагшатай юумэ хээгүй байһыень шаналхаар гээд тэрэ тэмдэглээ. Ямар шалтагаанаар урагшатай юумэн хэгдэнэгүйб гэхэдэ, ядерна зэбсэг ошохо газартань хүргэхэ оньһо түхеэрэлгые усадхаха ядерна зэбсэг усадхаха гурим тушаа, бусадай газар дээрэһээ харин сэрэгэй баазануудые усадхаха тушаа баруун гүрэнүүд хүлеэн абахын аргагүй хараа бодол баримтална. США хадаа «ядерна зэбсэгүүдые шата дамжуулан хуряаха» тухай түсэб дурадхадаг юм. Энэ түсэбые зүбшөөхэ болоо гээшэ һаа, буу зэбсэг хуряалгын боложо байха үедэ США ядерна хүсэтэ сохилто шадаха зангаараа үлэхэ, тиихэдэнь нүгөө талань иимэ юумэ хэжэ шадахагүй болоһон байха гээд В. А. Зорин хэлээ.

Харин сэрэгэй баазануудые усадхаха асуудалаар США хадаа нүгөө талынь аюулгүй байдалда түбэг татажа шадахаар сэрэгэй талаар булюу зандаа үлэхые эрмэлзэнэ.

Гэбэшье арсалдаагаа зайсуулха, али алиндаа таарамжатай шиидхэбэри баталан абаха арга боломжо бии гээд советскэ түлөөлэгшэ саашань хэлээ. Хэрбээ советскэ шэнэ дурадхалнуудые баруун гүрэнүүдэй хаража үзэхые зүбшөөгөөд байгаа һаань, 18 гүрэнэй түлөөлэгшэдһөө бүридэһэн комитедэй хүдэлмэридэ шэнэ, урагшатай шата эхилжэ болохо.

Ядерна зэбсэгһээ Германиин хоёр гүрэнэй хүсэд арсаха тухай асуудалаар 18 гүрэнэй түлөөлэгшэдһөө бүридэһэн комитедэй түрүүлэгшэнэртэ ГДР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министрэй нэгэдэхи орлогшо Отто Винцерэй эльгээһэн бэшэгтэ В. А. Зорин комитедэй гэшүүдэй тусгаар анхарал хандуулаа.

ГДР-эй правительствын үүсхэлэй шухала удха шанартай байһые хэлэхэ зуураа, В. А. Зорин иигэжэ онсолон тэмдэглээ. ГДР-эй дурадхалые хаража үзэхэһөө Бонниско правительство эрид эгсээр арсаа.

Һунгагшадай нэгэн һанал

ПРАГА, июниинь 15. (ТАСС). Чехословакиин Национальна фронтын Центральна һунгуулиин комиссиин мэдээсэл мүнөөдэр эндэ толилогдоо.

Даб дээрэхи мэдээнэй ёһоор, Национальна суглаанай, Национальна комитедүүдэй, районно сүүдүүдэй һунгалтын июниин 14-дэ Чехословакида болоходонь, һунгагшадай 99,4 процентнь тэрээндэ хабаадаа. Национальна суглаанда Национальна фронтын дэбжүүлһэн кандидадуудай түлөө үндэр дуунда хабаадагшадай 99,9 процентнь, Национальна комитедүүдтэ дэбжүүлэгдэһэн кандидадуудай түлөө — 99,8 процентнь, районно сүүдүүдтэ — 99,9 процентнь дуугаа үгэһэн байна.

Словацка Национальна соведэй депутадуудые һунгалгада һунгагшадай 99,4 процентнь хабаадаа гээд Национальна фронтын словацка һунгуулиин комисси мэдээсээ. Национальна фронтын кандидадуудай түлөө һунгагшадай 99,9 процентнь дуугаа үгэһэн байна.

Хариин сэрэгүүд гаража ошоно

АЛЖИР, июниин 16. (ТАСС). Алжирай портдо адмиралтействын байшан дээрэ Алжирай национальна туг анха түрүүнээ намилзаба. Франциин далайн-сэрэгэй бааза үгы болгогдоо. Хариин ороной сэрэгүүд һүүлшын солдат хүрэтэрөө Алжир городһоо үсэгэлдэр гаража ошоо.

Франциин сэрэгүүд 134 жэлэй урда тээ анха түрүүн энэ порт дээгүүр гаража, Алжирай газар дээрэ ороод, Алжирта колониализмын гол түшэг тулгуури болоһон байгаа.

Эвианска хэлсээнэй ёһоор мүнөө үедэ Алжирай республикын газар дээрэ Мерс эль-Хабирта далайн-сэрэгэй томо бааза, Сахарада хэдэн сэрэгэй бааза үлэнхэй.

1964 оной июниин 15-най үдэр ороной газар дээрэһээ хариин сэрэгүүдэй гаража ошолгын үдэр гэжэ эндэ тоолоно.

Австралиин компартиин XX съезд хүдэлмэреэ дүүргэбэ

СИДНЕЙ, июниин 16. (ТАСС). Австралиин коммунис партиин XX съезд үсэгэлдэр хүдэлмэреэ дүүргээ.

КПСС-эй делегациие хүтэлбэрилэгшэ нүхэр Н. Г. Егорычевэй үгын тол удха үдэшэлэн съезд дээрэ уншагдажа, делегадууд угаа ехэ анхаралтайгаар шагнаа. Н. Г. Егорычев, КПСС-эй болон бусад хэдэ хэдэн аха дүү партинуудай делегациин гэшүүдэй съездэ ерэхыень Австралиин засагаархид зүбшөөгөөгүй.

Үгын уншагдажа дүүрэн сасуу съездэ хабаадагшад һууринуудһаа бодожо зогсоод, удаан саг соо нэрьехэ альга ташаа, КПСС-эй хүндэлэлдэ зорюулан юрөөлнүүдые табяа.

Съездын резолюцинуудай, партиин программын, аграрна программын проектнүүдые, партиин Уставта хубилалта оруулха тухай проектые съезд һайшаагаа, съездын урда тээ, мүн съезд дээрэ эдэ документнүүдые зүбшэн хэлсэлгын үедэ хэгдэһэн бүхы ажаглалтануудые, оруулагдаһан дурадхалнуудые хараада абалсахыень шэнээр һунгагдаһан ЦК-да даалгаа.

ЦК-гай заседани үсэгэлдэр үдэшэ боложо, партиин генеральна секретаряар нүхэр Л. Шарки, түрүүлэгшээр — нүхэр Р. Диксон, партиин вице-түрүүлэгшээр нүхэр Л. Аронз гэгшэд һунгагдаа.

ЗАҺАБАРИ

Газетымнай июниин 17-ной номерой гурбадахи хуудаһанда «Номуудайнгаа ута наһатай байхынь түлөө» гэһэн гаршагтай статьягай 2-дохи абзацай 12-дохи мүртэ «Материализм ба имперiокритицизм» гээд уншахые гуйгдана.

ПРАВДА БУРЯТИИ

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

Нэгэдэхи хуудаһанда: СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущевой Данида ... шалжа байһан тухай мэдээсэл ... Польшын хүдэлмэришэнэй нэгэдэмэл партиин IV съездэ КПСС-эй Центральна Комитедэй эльгээһэн амаршалга; «Июниин Пленумэй шиидхэбэринүүдэй бэелүүлгэ» гэһэн түрүү бэшэг; Улаан-Үдэ ... үйлэдбэриин управлениин «Др...ба» колхозой правлениин түрүүлэгшэдэ, нарткомой секретарь һаалишан Е. Нестеревагай хэ... һан нээмэл бэшэг; «Поёхонойн табиһан зорилготнай ямар бэ?» гэһэн корреспонденци.

Хоёрдохи хуудаһанда: «Ниитын ехэтэй пропагандын түлөө» гэһэн рубрика доро Итанцын леспромхозой директор В. Мамоновай статья; А. Коротаевагай «Бодото ... үлэхэ хэрэгтэй» гэһэн статья; «Наукын туйлалта» гэһэн рубрика доро ажамидаралда агаар ямар ашатуһатай байһан тухай Л. Тепловой статья, шэнэ техникэ тухай мэдээсэл бии.

Гурбадахи хуудаһанда: Буряадай багшанарай институдай физическэ хүмүүжүүлгын факультедэй декан В. Тарасовай корреспонденци; «уншагшаднай хөөрэлдөөгөө үргэлжэлүүлнэ» гэһэн гаршаг доро ажалшадай бэшэгүүдэй согсолбори; П. Рысаковой «Дани — хүгжэнги хүдөө ажахытай орон» болон бусад.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: уран зохёолшо А. Бальбуровай «Һ... болоһон хөөрэлдөөн» номһоо бүлэг ...

Редактор
Ц. О. ОЧИРОВ.

Манай адрес, телефонууд

АДРЕС ОБЪЕДИНЕННОЙ РЕДАКЦИИ: гор. Улан-Удэ, улица Ленина, 35. Телефоны: редактора—23-67, зам. редактора—38-42, зам. редактора—35-84, секретариата—27-37, отделов: сельскохозяйственного производства и партийной жизни—47-59, 35-14, промышленного производства и партийной жизни—48-89, 33-61, корректорская—35-95.

Улица ЛЕНИНА, 26. Телефоны отделов: идеологического—24-74, советского строительства и быта—34-93, рабселькоров и писем—25—41, 38-30, информации—32-74 и переводов—34-05.

гор. Улан-Удэ, типография управления по печати при Совете Министров Бурятской АССР.
Н00143. Зак. № 509.